

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimenpiteillä tuetaan talouskasvua, jonka tulee olla sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää.

Kestävä kasvu kytkee yhteen hallinnonalalla harjoitettavat yksittäiset politiikka-alueet, joita ovat erityisesti innovaatio- ja elinkeinopolitiikka, työllisyys-, yrittäjyys-, kuluttaja-, kilpailu-, alue-, luonnonvara-, energia- ja ilmastopolitiikka sekä työperusteista maahanmuuttoa, työelämän kehittämistä ja maahanmuuttajien kotouttamista koskevat politiikka-alueet.

Ilmastonmuutoksen torjunta, työpanoksen täysimääräinen hyödyntäminen ja tuottavuuskasvun edistäminen ovat hallinnonalan keskeisiä tavoitteita. Kunnianhimoisten ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteiden saavuttaminen on keskeisin haaste. Globaalien arvoverkostojen murroksessa huoltovarmuuden turvaaminen on noussut entistä tärkeämmäksi strategiseksi kysymykseksi.

Yritysten pääsy maailmanmarkkinoille ja kilpailukyky niillä on ratkaisevan tärkeää. Menestyvät yritykset työllistävät, maksavat kilpailukykyisiä palkkoja ja investoivat tulevaisuuden kasvun edellytyksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö tekee työtä eurooppalaisten sisämarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi ja edistää hallinnonalan toimenpitein yritysten markkinoille pääsyä myös kolmansien maiden kasvumarkkinoille. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää kotimarkkinoiden toimivuutta ja kilpailullisuutta, mikä osaltaan vahvistaa yritysten kykyä menestyä myös kansainvälisillä markkinoilla.

Yritysten menestys perustuu osaavaan työvoimaan ja sen riittävyteen sekä kykyyn hyödyntää teknologisia ja muita uusia mahdollisuuksia kansainvälisen liiketoiminnan kasvattamisessa. Tki-toimintaan ja -yhteistyöhön pitkäjänteisesti kannustava ja ennakoitava kansallinen innovaatiojärjestelmä luo yrityksille menestymisedellytyksiä ja on sekä kotimaisten että ulkomaisten sijoittajien ja tki-toimijoiden näkökulmasta houkutteleva toimintaympäristö. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijat tukevat yritysten tki-toimintaa ja yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa. Tavoitteena on uuden teknologian kehittäminen, soveltaminen sekä erilaisten osaamisten yhdistäminen ja laaja hyödyntäminen korkean arvonlisän liiketoiminnassa kansantalouden kasvua tukien.

Yritysten menestys perustuu osaavaan työvoimaan ja sen riittävyteen sekä kykyyn hyödyntää kaupallisesti teknologisia ja muita uusia mahdollisuuksia. Toimiva kansallinen innovaatiojärjestelmä luo yrityksille menestymisedellytyksiä ja on sekä kotimaisten että ulkomaisten sijoittajien ja tki-toimijoiden näkökulmasta houkutteleva toimintaympäristö. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijat tukevat yritysten tki-toimintaa ja sen rinnalla yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa. Tavoitteena on uuden teknologian soveltaminen ja luominen sekä erilaisten osaamisten yhdistäminen ja laaja hyödyntäminen kansantalouden kasvua tukien.

Rahoituksen saatavuus ja pääomamarkkinoiden toimivuus tukevat kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tavoitteena on erityisrahoitusyhtiöiden ja -instrumenttien turvin täydentää markkinapuutealoilla yksityisen rahoitus- ja pääomamarkkinan toimintaa. Julkisen vienninrahoituksen tavoitteena on turvata suomalaisyritysten tasavertaiset kilpailuolosuhteet ja edistää vientiä ja työllisyyttä.

Suurten yritysten menestys on tärkeää koko talouden kasvun kannalta, mutta yhtä lailla myös yritystoiminnan edellytysten turvaaminen kaikenkokoisissa yrityksissä tukee koko talouden kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää laaja-alaisesti yrittäjyyttä ja kasvua. Ekosysteemisessä ja

monenkeskistä yhteistyötä painottavassa lähestymisessä olennaista on erikokoisten yritysten ja tutkimusorganisaatioiden sitoutuminen yhteistyöhön pitkäjänteisesti.

Suurten yritysten menestys on tärkeää koko talouden kasvun kannalta, mutta yhtä lailla myös yritystoiminnan edellytysten turvaaminen kaikenkokoisissa yrityksissä tukee koko talouden kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää laaja-alaisesti yrittäjyyttä ja kasvua. Ekosysteemisessä ja monenkeskistä yhteistyötä painottavassa lähestymisessä olennaista on erikokoisten yritysten ja tutkimusorganisaatioiden verkottuminen ja vuorovaikutus.

Työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on, että luonnonvaroja käytetään kestävän taloudellisen toiminnan pohjana sekä ensi- että uusiokäytössä. Luonnonvarojen käytön ja kiertotalouden tavoitteena on edistää yritysten ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää liiketoimintaa, parempaa kilpailukykyä ja tuottavuutta sekä uudistavia työllisyysmahdollisuuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työelämän kehittymistä. Tavoitteena on työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen vastaamalla yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä luomalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle. Yritysten kehittymistä, rakennemuutosten hallintaa ja työurien jatkumista tuetaan toteuttamalla yritysten tarpeiden mukaisia palveluita. Työnhakijoiden osaamista päivitetään helpottamaan yritysten osaavan työvoiman saatavuutta. Työelämän pelisäännöt ovat keskeinen osa työmarkkinoiden toimivuutta. Heikossa työmarkkina-asetmassa olevien työllistymistä edistetään työvoimapolitiikan keinovalikoimalla.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä yritysten toimintaedellytysten turvaamisessa. Kotimaisen työvoiman työllisyysasteen noston ohella hallinnonalan toimijat edistävät työperusteista maahanmuuttoa elinkeinoelämän tarpeisiin. Maassa jo olevien ulkomaalaisten työllisyysasteen nostaminen ja kotoutuminen ovat tärkeitä.

Ilmastonmuutoksen torjuntaan ja kiertotalouden murrokseen vastaamiseen tarvitaan uutta, eri toimialoja yhdistävää osaamista. Uuden osaamisen luominen, työvoiman osaamisen joustavuus ja osaavan työvoiman riittävyys tulevat olemaan kilpailukyvyyn ytimessä. Luonnonvaroihin ja osaamiseen liittyvät työllistämismahdollisuudet hyödynnetään myös alueellisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala työskentelee valtakunnan eri alueiden kestävästä talouskasvusta ja elinvoimaa parantavien erityisvahvuuksien hyödyntämiseksi. Hallinnonala uudistaa myös toimintatapojaan ja edistää yritysten toimintamahdollisuuksia tarjoamalla helppokäyttöisiä ja ensisijaisesti digitaalisia, liiketoimintalähtöisiä palveluekosysteemejä ja osallistamalla myös yritykset palvelujen kehittämiseen. Aluetasolla varmistetaan myös yritys- ja työvoiman palvelujärjestelmän saatavuus ja toimivuus. Eurooppalaisten rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen on osa kasvustrategiaa.

Kohtuuhintaisen energian saatavuuden turvaaminen on yksi talouskasvun perusta. Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen energiantuotannossa ja -käytössä sekä teollisuudessa on keskeisessä osassa hiilineutraalisuuden saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä. Samalla uusien energiaratkaisujen ja puhtaiden teknologioiden kaupallistaminen kytketään osaksi suomalaista kasvupolitiikkaa.

Pidemmän aikajänteen kilpailukykyä kehittävät toimenpiteet

Taloutta on kannustettava uusiutumaan innovaatiopolitiikan ja uudistavan elinkeinopolitiikan välinein. Pitkän aikavälin kestävästä kasvun kannalta on ratkaisevaa se, että innovaatiojärjestelmää kyetään vahvistamaan ja terve kilpailu markkinoilla ajaa yrityksiä uusiutumaan. Tällä hetkellä strategisina riskeinä on tunnistettu esimerkiksi innovaatiojärjestelmän ja markkinoiden toimivuuteen, digitalisaation

sekä uusiutumiskykyyn liittyviä tekijöitä. Kilpailukyky kotimarkkinoilla ja globaaleissa toiminnoissa sekä kyky sopeutua markkinoiden muutoksiin määrittelevät Suomen hyvinvoinnin jatkossakin.

Kustannus- ja hintakilpailukyky ovat oleellisia, kun kilpaillaan kansainvälisistä markkinaosuuksista. Kotimarkkinoiden kustannustaso määrittää ulkoista kilpailukykyämme. Tästä syystä julkisen palvelutuotannon tehokkuus ja työn hinnan määräytyminen tuottavuuskehityksen mukaisesti ovat keskeisiä.

Työmarkkinoilla työvoiman siirtyminen taantuvilta toimialoilta ja -alueilta sinne, missä työtilaisuuksia on tarjolla, on oleellista talouden sopeutumiskyvyn lisäämiseksi. Työnteon kannustamista on huolehdittava kaikkien työmarkkinoille osallistuvien kohdalla, jotta vältettäisiin työttömyyden muuttuminen rakenteelliseksi työttömyysongelmaksi.

Suomen kaltaisen pienen avotalouden kannalta on tärkeää, että pääsy globaaleille markkinoille ei vaarannu. Digitaalisten palveluratkaisujen yleistyessä markkinoille pääsy edellyttää mahdollisuutta skaalata ratkaisuja omien rajojen ulkopuolellakin. Näin edesautetaan myös Suomen talouden rakenteiden muutosta kestävämpään suuntaan.

Innovaatiojärjestelmän tehtävänä on kehittää uusia ratkaisuja kansainvälinen markkinatilanne huomioon ottaen. Tki-toiminnan resurssien turvaaminen on pitkän aikavälin kilpailukyvyn edellytys.

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa toimialalleen alustavasti seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2023:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2021 toteutuma/arvio	2022 arvio	2023 arvio
Innovaatiotoiminta vahvistuu			
— Suorien ulkomaisten sijoitusten kanta / BKT (%)	30,0	> 30,0	> 31,0
— T&k-menot/BKT (%)	2,83	> 2,90	> 3,24
Työllisyysaste nousee			
— Työttömyysaste (%)	7,7	7,2	7,0
— Työllisyysaste (%)	72,3	72,6	74,0
Ilmastotavoitteet toteutuvat			
— Uusiutuvan energian käytön osuus loppukulutuksesta (%)	-	46	> 47
Ulkomaalaisten työvoiman saatavuus paranee			
— Työperusteiset oleskeluluvat (kpl)	11 428	12 000	12 000

Sukupuolten tasa-arvo

Alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmässä otetaan huomioon eri väestöryhmien tarpeet alueiden kehittämisen kokonaisuudessa. Sukupuolten tasa-arvon toteuttamisen varmistamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota sukupuolten osallistumisen turvaamiseksi suunnittelujärjestelmään kuuluvien toimielinten toimintaan. Esimerkiksi alueilla kehittämistoimien suuntaamisessa ja yhteensovittamisessa keskeisessä asemassa olevien maakuntien yhteistyöryhmien tulee olla kokoonpanoltaan tasa-arvolain mukaisia.

Alueiden hyvinvoinnin kannalta sukupuolten tasa-arvon edistäminen on myös alueen kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen liittyvä kysymys, joka liittyy niin tasapainoisen väestörakenteen kuin työpaikkojen, yritystoiminnan, palvelujen ja alueen vetovoimaisuuden säilymiseen.

Alueiden kehittämisen osalta kaikki aluekehittämisviranomaisen tehtävät ovat luonteeltaan sukupuolineutraaleja. Alueiden kehittämisen toimenpiteet kootaan pääsääntöisesti suunnitelmiin ja ohjelmiin, joiden valmistelussa on otettava huomioon sekä kansallisen että Euroopan unionin lainsäädännön asettamat vaatimukset sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Alueiden kehittämiseen liittyvässä ohjelmatyössä otetaan huomioon sukupuolten tarpeet ja mahdollisuudet. Tasa-arvonäkökulma ulotetaan myös hankkeiden suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Maahanmuuttajanaiset nostetaan kotoutumis- ja työllisyystoimien erityiseksi kohderyhmäksi vahvistamaan heidän osallisuuttaan työelämässä ja muussa yhteiskunnassa.

Työmarkkinoiden jakautumista naisten ja miesten ammatteihin ja aloihin lievennetään muun muassa työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistoimenpiteillä. Tehokkailla työvoima- ja yrityspalveluilla rohkaistaan osaamisen uudistamiseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen, mikä on olennaisen tärkeää erityisesti rakennemuutostilanteissa.

Sukupuolten tasa-arvo työmarkkinoilla

	2020 Naiset	2020 Miehet	2021 Naiset	2021 Miehet
Työttömät työnhakijat (%)	45	55	43	57
Työvoimakoulutuksen aloittaneet (%)	50	50	50	50
Työvoimapalveluissa aloittaneet —				
kotoutumiskoulutus (%)	61	39	63	37
— palkkatuettu työ (%)	46	54	45	55
— starttiraha (%)	50	50	49	51
Omaehtoisen opiskelun aloittaneet (%)	60	40	61	39

Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 -Suomen rakennerahasto-ohjelman tavoitteena on sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa että poistaa sukupuolisyrittäjä. Sukupuolten moninaisuus tulee huomioida osana sukupuolten tasa-arvoa. Ohjelmassa sukupuolten tasa-arvon edistämisen kaksoisstrategiaa toteutetaan erityisillä tasa-arvohankkeilla omalla investointiprioriteetilla. Lisäksi tasa-arvoa edistetään valtavirtaistamalla sukupuolinäkökulma kaikkien hankkeiden toimintaan sen kaikissa vaiheissa. Valtavirtaistamisella tarkoitetaan, että kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja toiminnassa sukupuolten tasa-arvo tulee ottaa huomioon. Rakennerahasto-ohjelmassa on yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo nostettu horisontaalisiksi ja toimintaa läpileikkaaviksi teemoiksi.

Ohjelman kahdeksan toteutusvuoden aikana on käynnistynyt 486 ESR- ja 62 EAKR-osarahoitteista hanketta, joissa yhdenvertaisuus on hankkeen keskeinen kehittämissisältö. Näiden osuus varatusta julkisesta ESR-rahoituksesta on 18 % (179 milj. euroa) ja EAKR-rahoituksesta 0,7 % (11 milj. euroa).

Hankkeita, joissa yhdenvertaisuuden periaate on valtavirtaistettu, on ESR:n puolella 773 kpl (julkinen rahoitus 306 milj. euroa, 30 % ESR-rahoituksesta) ja EAKR:n puolella 2 365 kpl (julkinen rahoitus 448 milj. euroa, 27 % EAKR-rahoituksesta).

Vastaavasti hankkeita, joissa sukupuolinäkökulma on valtavirtaistettu, on ESR:n puolella käynnistynyt 31.12.2021 mennessä 716 kpl (julkinen rahoitus 287 milj. euroa, 28 % ESR-rahoituksesta) ja EAKR:n puolella 2 448 kpl (julkinen rahoitus 455 milj. euroa, 27 % EAKR-rahoituksesta). Erityisesti naisten asemaa parantavia hankkeita on ohjelmassa käynnistynyt (EAKR+ESR yht.) 129 kpl ja miesten asemaa parantavia 47 kpl.

Uuden ohjelmakauden EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 sukupuolten tasa-arvo on huomioitu läpileikkaavana periaatteena. Sen lisäksi, että tasa-arvoa edistetään kaikissa hankkeissa, voidaan rahoittaa myös hankkeita, joiden pääasiallisena tavoitteena on sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Hankkeiden tulee noudattaa EU:n perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia ja periaatteita ml. sukupuolten tasa-arvo. Kaikissa jäsenmaissa pitää lisäksi seurata tasa-arvoa edistävien hankkeiden rahoitusosuutta yhtenevän luokittelujärjestelmän mukaisesti.

Kestävä kehitys

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävästä kehitystä sekä globaaleja kestävästä kehityksen tavoitteita (Agenda 2030). Ministeriö raportoi vastuullisuusraportissaan em. SDG-tavoitteista seuraavat: uusituvan energia (SDG7), ihmisarvoinen työ ja kestävä kasvu (SDG8), innovaatiot ja kestävä teollistuminen (SDG9) sekä ilmastonmuutoksen torjunta (SDG13). Ministeriön erityiset kestävästä kehityksen painopisteet ovat ilmastokestävään talouteen siirtyminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, ihmisarvoisen työn ja reilujen työmarkkinoiden edistäminen, innovaatioista kestävästä kasvua, sekä alueiden kehittäminen ja ihmisten osallisuus. Ministeriön eri rahoitusinstrumentit edistävät näiden painopisteiden toteuttamista.

Johdonmukainen energia- ja ilmastostrategia ja -politiikka ovat keskeinen osa kestävästä kehitystä. Päästöttömillä ja vähäpäästöisillä investoinneilla rakennetaan pohjaa hiilineutraalille yhteiskunnalle. Ministeriö myös tukee ympäristöä ja hyvinvointia palvelevia innovaatioita sekä edistää uusia ja kansainvälisesti kiinnostavia kestävästä kehityksen kiertotalous- ja vähähiilisyysratkaisuja. Pitkällä aikavälillä vähähiiliset ratkaisut edistävät myös kestävästä talouskasvua ja kestävästä työllisyyttä.

Sosiaalinen ja alueellinen oikeudenmukaisuus otetaan tarkasti huomioon politiikan toteutuksessa. Ministeriö suojaa osaavaa työvoimaa muuttuvilla työmarkkinoilla, edistää työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä, ehkäisee rekrytointisyrjintää sekä vahvistaa harmaan talouden torjuntaa.

Vuoden 2020 loppuun mennessä Kestävästä kasvua ja työtä 2014–2020 -Suomen rakennerahasto-ohjelmassa oli sekä ohjelmassa käynnistyneistä EAKR- että ESR-hankkeista useammassa kuin joka neljännessä kestävä kehitys katsottu hankkeen keskeiseksi kehittämissisällöksi joko sosiaalisen, taloudellisen, kulttuurisen tai ekologisen ulottuvuuden näkökulmasta. Lisäksi lähes kahdessa kolmasosassa EAKR-hankkeista ja lähes kolmanneksessa ESR-hankkeista kestävä kehitys on huomioitu hankkeen toteutuksessa.

Valtioneuvosto asetti EAKR-hankkeille ohjelmakauden alussa kansalliseksi tavoitteeksi, että 25 % rahoituksesta tulee kohdistua vähähiilisyyttä edistäviin toimenpiteisiin, kun EU:n yleinen minimivaatimus oli 20 %. Ohjelmaan sisällytettiin kaksi EAKR:n vähähiilisyys-erityistavoitetta; pk-yritysten energiatehokkuuden edistäminen sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen. Ohjelmakauden alkuvuosina tavoitteen saavuttaminen näytti haasteelliselta, mutta yleisen kiinnostuksen ja hankeosaamisen kasvaessa vähähiilisyyttä edistävien hankkeiden osuus kaikista

EAKR-rahoituksesta on tasaisesti noussut ollen vuodenvaihteessa varauksista laskettuna jo 26,8 % ja hankkeille suoritetuista maksatuksista laskettuna 23,8 %. Tällä hetkellä näyttääkin varsin todennäköiseltä, että asetettu kunnianhimoinen tavoite tullaan saavuttamaan ja ehkä hieman ylittämäänkin.

Uudella EU:n alue- ja rakennepolitiikan Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 ohjelmakaudella 30 % Suomen EAKR-rahoituksesta kohdistuu EU:n toimintapoliittiseen tavoitteeseen Vihreämpi ja vähähiilisempi Eurooppa. Lisäksi EAKR-toimenpiteiden rahoituksesta 35 % tulee kohdistua ilmastotoimenpiteisiin, mikä on siten viisi prosenttiyksikköä EU:n minimitasoa kunnianhimoisempi tavoite. Tämän lisäksi kaikki oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) rahoitettavat hankkeet katsotaan komission linjauksen mukaisesti täysimääräisesti ilmastotoimenpiteiksi.

Vuonna 2023 energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon käytetään 315,1 milj. euroa energiatukivaltuutta. Uusiutuvan energian tuotantotukeen arvioidaan käytettävän noin 311 milj. euroa.

Päälluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2022	2023
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
32.01	Hallinto		
	— lainojen hyväksymisvaltuus (turvavarastolainat)	8,400	8,400
	— myöntämisvaltuus	0,034	0,034
32.01.41	Eriyisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin	0,750	2,600
32.20.40	<i>Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)</i>		
	— rahoitusvaltuus	572,518	498,791
32.20.41	<i>Energiatuki (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	546,280	315,100
32.20.46	<i>Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)</i>		
	— rahoitusvaltuus	15,000	-
32.20.83	<i>Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	146,823	146,823
32.30.42	<i>Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	10,460	20,400
32.30.51	<i>Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— hankintasopimusvaltuus	65,000	65,000
32.30.64	<i>EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	609,388	531,946
32.40.82	<i>Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	1 000,000	1 000,000

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2021—2023

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023 1000 €	%
01. Hallinto	856 973	945 125	962 952	17 827	2
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	38 401	38 207	35 362	-2 845	-7
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	188 670	194 857	208 448	13 591	7
03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	210 516	267 929	262 769	-5 160	-2
04. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 347	32 845	31 515	-1 330	-4
05. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	107 268	108 763	112 122	3 359	3
06. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 460	18 928	19 996	1 068	6
07. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	6 227	12 936	15 082	2 146	17
08. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 706	22 495	23 145	650	3
09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 076	8 586	9 477	891	10
10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	21 200	32 880	40 500	7 620	23
20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)	4 471	4 939	6 139	1 200	24
29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnäkökohdat (arviomääräraha)	54 322	62 072	62 072	—	0
40. Valtionavustus kestävästä kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille (siirtomääräraha 3 v)	9 401	7 027	4 171	-2 856	-41
41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)	4 400	6 100	6 850	750	12

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	109 303	101 503	102 370	867	1
50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)	1 222	1 322	1 322	—	0
51. Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha)	2 269	2 572	2 572	—	0
53. Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	400	400	400	—	0
(54.) Korvaukset matkustajille matkapakettien peruuntumisesta (arviomääräraha)	0	3 000	—	-3 000	-100
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	17 219	17 714	18 590	876	5
95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)	94	50	50	—	0
20. Uudistuminen ja vähähiilisyys	932 681	1 310 458	1 490 187	179 729	14
20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 420	4 420	4 400	-20	0
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	458 078	475 550	463 984	-11 566	-2
41. Energiatuki (arviomääräraha)	30 690	230 560	364 090	133 530	58
(42.) Kiertotalouden ekosysteemien ja osaamisalustojen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 000	—	—	—	0
(43.) Yritysvetoisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä kiertotalouden ja toimialojen kasvun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	64 200	—	—	—	0
43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)	—	—	150 000	150 000	0

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023 1000 €	%
(44.) Kiertotalouden investointituki (siirtomääräraha 3 v)	1 000	—	—	—	0
(45.) LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)	—	5 532	—	-5 532	-100
46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)	4 230	19 785	18 592	-1 193	-6
47. Julkisen liikennesähkön ja kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	8 000	13 200	12 900	-300	-2
48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)	201 024	309 611	310 811	1 200	0
(49.) Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki (siirtomääräraha 3 v)	10 982	—	—	—	0
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)	135 852	243 550	157 160	-86 390	-35
87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)	14 206	8 250	8 250	—	0
30. Työllisyys ja yrittäjyys	881 309	808 909	991 691	182 782	23
(31.) Ravitsemisyrittäjien tukeminen (arviomääräraha)	10 662	—	—	—	0
32. Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)	3 190	3 190	3 190	—	0
33. Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)	30 585	—	30 585	30 585	0
(34.) Valtion korvaukset kunnille työllisyyden edistämisen kuntakokeilun viivästyttämisestä (kiinteä määräraha)	—	—	—	—	0
40. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	52 100	38 420	3 000	-35 420	-92
41. Valtionavustus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	10 000	10 000	0

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023 1000 €	%
42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	50 153	35 630	19 430	-16 200	-45
44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	6 000	6 000	6 000	—	0
(45.) Valtionavustus turvetuotantokoneiden romutukseen (siirtomääräraha 3 v)	20 000	9 110	—	-9 110	-100
(46.) Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiotuki (arviomääräraha)	106 344	—	—	—	0
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	283 571	284 526	194 710	-89 816	-32
52. Palkkaturva (arviomääräraha)	21 511	32 000	33 460	1 460	5
55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)	—	—	58 500	58 500	0
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	296 202	394 233	613 316	219 083	56
87. Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)	—	—	10 000	10 000	0
95. Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (arviomääräraha)	990	5 800	9 500	3 700	64
40. Yritysten erityisrahoitus	894 158	312 863	158 814	-154 049	-49
(41.) Avustus digitaaliseen lentopaikkatoimintaan (siirtomääräraha 3 v)	—	2 500	—	-2 500	-100
42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)	0	700	750	50	7
(43.) Yritysten kustannustuki (siirtomääräraha 2 v)	340 000	—	—	—	0
(44.) Tapahtumatakuu (arviomääräraha)	14 844	100	—	-100	-100
(45.) Kuljetusyritysten määräaikainen polttoainetuki (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
46. Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (arviomääräraha)	—	—	490	490	0
47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	34 943	196 979	65 071	-131 908	-67

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023 1000 €	%
48. Korke- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)	79 232	90 700	42 400	-48 300	-53
60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)	400 000	20	20	—	0
82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)	0	10	10	—	0
(87.) Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
89. Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle (siirtomääräraha 5 v)	19 100	19 400	50 000	30 600	158
95. Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha)	6 038	2 454	73	-2 381	-97
50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen	154 866	165 179	175 170	9 991	6
03. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	7 891	8 491	7 891	-600	-7
30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)	146 975	156 688	167 279	10 591	7
Yhteensä	3 719 988	3 542 534	3 778 814	236 280	7

Henkilötyövuosien kokonaismäärä	8 985	10 109	10 070
---------------------------------	-------	--------	--------

01. Hallinto

Valtuus

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastolainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 5 %. Uusia turvavarastolainoja saa hyväksyä vuonna 2023 enintään 8 400 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastoavustuksia saa myöntää vuonna 2023 enintään 34 000 euroa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö toteuttaa yhdessä hallinnonalan yksiköiden kanssa toimenpiteitä, joilla tuetaan talouskasvua, jonka tulee olla sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä. Talouskasvun perustana on menestyvä yritystoiminta, joka innovoi, työllistää ja luo hyvinvointia Suomeen. Hallinnonalan toimijoiden tavoitteena on rakentaa toimintaympäristö, jolla luodaan toimintaedellytyksiä kilpailukyvyyn ja talouden kasvun vahvistumiselle.

Suomen taloudellisen menestyksen ja suomalaisyritysten kasvuedellytysten kannalta on keskeistä huolehtia siitä, että yritysten säädösympäristö on toimiva ja kilpailukykyinen. Hallinnonalalla toteutetaan kokonaisvaltaisesti toimenpiteitä, joilla Suomi kehittyy houkuttelevaksi ja kilpailukykyiseksi maaksi tehdä työtä ja yrittää. Yritysten kasvuedellytyksiä vahvistetaan purkamalla niitä rajoittavaa tai hidastavaa sääntelyä. Talouden kilpailullisuutta kasvatetaan ja markkinaehtoisen liiketoiminnan harjoittamisen edellytyksiä parannetaan.

Innovaatiot ja toimiva aineettoman omaisuuden suojajärjestelmä ovat keskeisiä suomalaisyritysten kasvun ja kansainvälisen kilpailukyvyn kannalta. Toimiva ja kilpailukykyinen aineettomien oikeuksien järjestelmä varmistaa yritysten innovaatioiden ja muun aineettoman omaisuuden suojan ja hyödyntämisen sekä oikeuksien tehokkaan täytäntöönpanon Suomessa ja kansainvälisesti.

Toimivat työmarkkinat ja ajanmukainen — työnantajien, työntekijöiden ja yritysten tarpeet huomioon ottava — työlainsäädäntö, osaava työvoima sekä hyvä työelämän laatu ovat yritysten kilpailuetuja. Yritysten tasapuolisista kilpailuedellytyksistä huolehditaan muun muassa työlainsäädännön keinoin. Paikallisen sopimisen edellytyksiä parantamalla sekä yritysten toimintaedellytyksiä ja kasvuhaluutta edistämällä helpotetaan tavoitetta nostaa työllisyysastetta. Työnantajien hallinnollista taakkaa pyritään keventämään lupa- ja ilmoitusmenettelyjä karsimalla.

Huoltovarmuuden ja varautumisen taso määritellään huoltovarmuuden tavoitepäätöksessä (1048/2018). Kansallisen huoltovarmuuden strateginen tavoite on turvata kriittisten infrastruktuurien, tuotannon ja palveluiden toimivuus siten, että ne kykenevät täyttämään väestön, talouselämän ja maanpuolustuksen välttämättömimmät perustarpeet kaikissa olosuhteissa.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

Tulosalueen tavoitteet

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Konsernin virastojen digivalmiudet kasvavat — Digikypsyyssindeksi (1—5)	3,27 ¹	> 3,1 ²	> 3,2

¹⁾ Itsearvio

²⁾ Asiantuntija-arvio vuodesta 2022 lähtien

Henkilötyövuodet ja kokonaistyötyytyväisyys

	Henkilötyövuodet			Kokonaistyötyytyväisyys (1—5)		
	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Työ- ja elinkeinoministeriö	437	424	430	3,78	> 3,6	> 3,65
ELY-keskukset	3 153	3 231	3 200	3,8	> 3,6	> 3,6
Työ- ja elinkeinotoimistot	3 385	4 419	4 400	3,55	> 3,5	> 3,5
Geologian tutkimuskeskus	429	430	435	3,77	3,8	3,8
Business Finland	598	580	556	3,5	3,7	4,0
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	222,2	236	239	3,9	> 3,8	3,8
Patentti- ja rekisterihallitus	419	423	437	4,0	3,9	4,0

	Henkilötyövuodet			Kokonaistyötyytyväisyys (1—5)		
	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	250	266	273	3,7	3,8	3,8
Energiavirasto	92	100	100	3,9	> 3,9	> 3,9
Yhteensä	8 985	10 109	10 070	> 3,8	> 3,7	> 3,8

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 362 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kuluttajatiedon julkistamispalkintoa varten
- 2) EU:n sisäasioiden rahastoon kuuluvasta Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) rahoitettavista hankkeista aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Määrärahasta on varattu

- 1) 200 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 200 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)
- 3) 350 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1)
- 4) 70 000 euroa maahanmuuton digitaaliseen infrastruktuuriin (RRF pilari3)
- 5) 1 100 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistukseen (RRF pilari3) ja
- 6) 50 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyen esityksen laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta ja työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittämisestä. Ministeriö johtaa ja ohjaa kasvu- sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaa, kuluttaja- ja kilpailupolitiikkaa, alue-, energia- ja ilmastopolitiikkaa sekä työelämän kehittämistä, työperäistä maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotouttamista.

Momentin määrärahasta 1 970 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia kokonaisuuksia. Rahoituksesta 1 100 000 euroa kohdentuu jatkuvan oppimisen uudistukseen, jolla tuetaan koulutusvalintoja, jotka lisäävät vihreän siirtymän ja digitaalisia taitoja. Rahoituksesta 870 000 euroa

on EU:n elpymisvälineen eri osa-alueiden toimeenpanoon liittyviä hallinnollisia resursseja, joilla varmistetaan toimenpiteiden tehokas toimeenpano.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen ministeriön toiminnalle asetetaan alustavasti seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Hallituksen esitykset (kpl)	41	27	10
— Luvatus istuntokauden aikana eduskunnalle (%)	57	70	> 80
— Muutoksia eduskunnassa säädösteknisten tai kielellisten puutteiden johdosta (%)	4,2	0	0
Valtioneuvoston asetukset (kpl)	44	30	20

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	52 744	46 707	43 862
Bruttotulot	14 194	8 500	8 500
Nettomenot	38 550	38 207	35 362
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 423		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	11 589		

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 35 332 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 30 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkiston järjestämishanke (siirto momentille 23.01.01)	-23
Avainalojen vauhdittaminen (RRF pilari3)	30
Harmaan talouden ohjelma (siirto momentilta 32.01.06)	100
Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	-190
Ilmoittajansuojelulain soveltamisalan laajentaminen (1 htv)	80
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-170
KEINO-osaamiskeskuksen toiminnan koordinaatiotehtävät (siirto momentille 32.30.40)	-180
Kotoutumiseen liittyvät valtionavustustehtävät (siirto momentille 32.01.02)	-70
Osatyökykyisten työkykyohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	-490
Palkkojen tarkistus (tekninen)	1
Tehoreservin hankintapäätösten oikeusturva (pysyvä siirto momentille 25.10.03)	-46
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF pilari1)	-80
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.10)	-750
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF pilari1)	-50
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-260
Matkustussäästö	-800

Palkkausten tarkistukset	553
Uudelleenkohdennus	-500
Yhteensä	-2 845

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	35 362 000
2022 II lisätalousarvio	320 000
2022 talousarvio	38 207 000
2021 tilinpäätös	38 401 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 208 448 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) euroneuvontakeskuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) porotilalain, luontaiselinkeinolain, kolttalain ja maatilalakia edeltävän lainsäädännön mukaisesti valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitomenojen maksamiseen
- 3) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) yritysten kehittämispalvelujen kehittamisestä, edistämisestä ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

Määrärahasta on varattu

- 1) 200 000 euroa öljylämmityksestä luopumiseen (RRF pilari1)
- 2) 60 000 euroa Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 3) 1 875 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistukseen (RRF pilari3) ja
- 4) 70 000 euroa kasvun kiihdyttämisohjelmaan (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) edistävät alueellista kehittymistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. ELY-keskukset edistävät yrittäjyyttä, työmarkkinoiden toimintaa, osaamista ja kulttuuria, maaseudun elinvoimaisuutta, joukkoliikennettä ja sen kehittämistä sekä liikennejärjestelmän toimivuutta ja liikenteen turvallisuutta, hyvää ympäristöä sekä luonnon ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä alueilla sekä työvoiman maahanmuuttoa alueilla. ELY-keskuksia on 15 ja ne toimivat kiinteässä yhteistyössä maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Paikallishallinnon viranomaisista ELY-keskusten ohjaukseen kuuluvat työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot). Lisäksi ELY-keskuksilla ja TE-toimistoilla on valtakunnallinen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto (KEHA-keskus).

Momentin määrärahasta 2 205 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta. Jatkuvan oppimisen uudistuksen 1 875 000 euron määrärahasta 5 % kohdennetaan vihreitä taitoja vahvistavaan koulutukseen ja 15 % digitalisaatiovalmiuksia parantavaan koulutukseen. Rahoituksesta 330 000 euroa on EU:n elpymisvälineen eri osa-alueiden toimeenpanoon liittyviä hallinnollisia resursseja, joilla varmistetaan toimenpiteiden tehokas toimeenpano.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen ohjaavat ministeriöt (sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö) asettavat alustavasti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Asiakaspalvelutyytyväisyys (1—5)	4,4	> 4,0	> 4,0
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (1—5)	4,5	-	> 4,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	221 679	222 905	239 448
Bruttotulot	36 216	31 000	31 000
Nettomenot	185 463	191 905	208 448
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	31 158		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	34 329		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	9 077	8 500	8 700
— muut tuotot	-73	0	0
Tuotot yhteensä	9 004	8 500	8 700
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	6 668	6 500	6 400
— osuus yhteiskustannuksista	2 803	2 000	2 300
Kustannukset yhteensä	9 471	8 500	8 700
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-467	0	0
Kustannusvastaavuus, %	95	100	100

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	4 712	8 000	8 000
— EU:lta saatava rahoitus	1 917	0	0
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	198	0	0
— yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	1 140	3 000	3 000
Tuotot yhteensä	7 967	11 000	11 000
Hankkeiden kokonaiskustannukset	9 291	12 000	12 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-1 324	-1 000	-1 000
Omarahoitusosuus, %	14	8	8

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kautta ohjautuu rahoitusta seuraavilta talousarvion momenteilta: 30.10.51, 30.40.20, 21, 22, 31, 40, 51 ja 62, 31.10.31, 31.20.54 ja 55, 32.01.03, 20 ja 51, 32.20.41, 32.30.42, 51, 52 ja 64, 32.50.30, 33.20.31, 50 ja 52, 35.01.65, 35.10.20, 21, 22, 61 ja 63 sekä 35.20.56 ja 64.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ilmastolain toimeenpano: maankäyttösektori ja sopeutuminen (12 htv)	1 200
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-130
Joutoaluiden metsitystuen hallinnointi (siirto momentille 30.40.22)	-595
Juomavesidirektiivin toimeenpano (15 htv)	1 125
Jätelain rekisterisääntelyn muutokset ja SUP-direktiivin toimeenpano (siirto momentilta 35.01.01)	634
Kotoutumiseen liittyvät valtionavustukset (1 htv) (siirto momentilta 32.01.01)	70
Kuntakokeilujen asiakastuki (siirto momentilta 32.01.03)	210
Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpano (25 htv)	1 750
Luonnonsuojelulain uudistus (22,5 htv)	1 575
Luonnonsuojelun poikkeuslupatehtävät (1 htv)	75
Maahanmuuttajien kotoutuminen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen	-200
Monitorointi (CAP27) (22,5 htv)	1 700
Oikeudellinen tuki (siirto momentille 32.01.03)	-195
Perhevapaalta töihin -hanke (siirto momentille 32.30.51)	-220
Pientalojen öljylämmityksestä luopumisen avustusten käsittely	3 000
Pitkään perhevapailla olevien työllistymisen parantaminen	-340
Pk-yritysten rekrytointitukikokeilu	-450
Siviilipalveluskeskus (3 htv)	210
Turvealan romutuspalkkion toimeenpano	-210
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.10)	-2 000
Vihreän siirtymän investointien lupamenettelyjen vauhdittaminen (60 htv)	4 100
Ympäristösopimusten käsittely (CAP27) (30htv)	1 600
Öljylämmityksestä luopuminen	-250
Öljylämmityksestä luopuminen (RRF pilari1)	-900
Matkustussäästö	-820

Palkkausten tarkistukset	3 274
Toimistotiliasästä	-622
Yhteensä	13 591

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	208 448 000
2022 II lisätalousarvio	6 566 000
2022 talousarvio	194 857 000
2021 tilinpäätös	188 670 000

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 262 769 000 euroa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) tehtävänä on yritys- ja työnantajalähtöinen työnvälitys, joka tukee nopeaa työllistymistä ja avoimien työpaikkojen mahdollisimman tehokasta täyttöä. TE-toimistot toimivat ELY-keskusten alaisina paikallishallinnon viranomaisena.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää, kuinka suuri osa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin tarkoitetuista määrärahoista käytetään työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti työ- ja elinkeinotoimistoille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Työnantaja-asiakkaiden kokonaistyytyväisyys (1—5)	4,1	> 4,0	> 4,0
Työnhakija-asiakkaiden kokonaistyytyväisyys (1—5)	4,1	> 4,0	> 4,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	226 221	268 111	263 169
Bruttotulot	468	400	400
Nettomenot	225 752	267 911	262 769

Siirtyvät erät

	2021	2022	2023
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	54 680		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	39 444		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kohti oppisopimusta -malli	-200
Kuntakokeilujen asiakastuki (siirto momentille 32.01.02)	-210
Kuntakokeilujen vuosien 2023-2024 jatkon rahoitus (siirto momentilta 32.30.51)	2 133
Maahanmuuttajien palvelut (siirto momentille 32.53.03)	-1 400
Oikeudellinen tuki (siirto momentilta 32.01.02)	195
ONNI-hanke	-1 000
ONNI-hankkeen vakinaistaminen (siirto momentilta 32.30.51)	2 500
Osatyökykyisten työkykyohjelma	-1 410
Turvealan ohjaus- ja neuvontapalvelut	-180
Työllisyyden edistäminen ja palvelujen kehittäminen, kehittämisasiä	-5 000
Työllisyyden kuntakokeilu	-1 084
Työllisyyspalveluiden hallinnon kehittäminen, kuntien roolin vahvistaminen työvoimapalveluiden tuottamisessa	-1 000
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.10)	-2 000
Väliinpuotoajat työmarkkinoilla -palvelu	-200
Matkustussäästö	-400
Palkkausten tarkistukset	4 803
Toimistotiliasäästö	-706
Tasomuutos	-1
Yhteensä	-5 160

2023 talousarvio	262 769 000
2022 II lisätalousarvio	-764 000
2022 talousarvio	267 929 000
2021 tilinpäätös	210 516 000

04. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 515 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) tutkimustoimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista, rahoitusosuuksista ja yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rakennerahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) yhteisprofessoreista aiheutuvien menojen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) tehtävänä on tuottaa, koota ja hyödyntää geotieteellistä tietoa, joka edistää maankamaran luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Tutkimuskeskusta kehitetään geotiedon tuottajana, kokoajana ja hyödyntämisen edistäjänä sekä eurooppalaisena geotieteellisen tutkimuksen huippuosaajana.

GTK tuottaa tieteellisiä tuloksia ja innovaatioita vauhdittamaan siirtymää kestävään, hiilineutraaliin maailmaan sekä syventää tutkimuslaitosten, yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamiseen.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Geologian tutkimuskeskukselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Tulosalueen osuus ydintoiminnasta (%)			
— asiakasratkaisut	12,6	20	20
— tiede ja innovaatiot	29,7	35	35
— geotieto	27,2	25	25
— muu ydintoiminta	30,5	20	20
Yhteisrahoitteinen toiminta			
— osuus ydintoiminnan htv-kertymästä (%)	25,0	25	25

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	48 546	45 845	45 015
Bruttotulot	15 579	13 000	13 500
Nettomenot	32 967	32 845	31 515
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	9 841		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 221		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	7 917	8 000	8 000
— muut tuotot	34	-	-
Tuotot yhteensä	7 951	8 000	8 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 395	5 650	3 800

	2021	2022	2023
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
— osuus yhteiskustannuksista	3 668	1 750	3 640
Kustannukset yhteensä	7 063	7 400	7 440
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	888	600	560
Kustannusvastaavuus, %	113	107	107

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021	2022	2023
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	3 854	2 800	2 800
— EU:lta saatava rahoitus	990	1 000	1 000
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	2 305	1 200	1 700
Tuotot yhteensä	7 149	5 000	5 500
Hankkeiden kokonaiskustannukset	12 062	10 000	11 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-4 913	-5 000	-5 500
Omarahoitusosuus, %	41	50	50

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Uudelleenkohdennus (siirto momentille 32.01.10)	-750
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-135
Matkustussäästö	-760
Palkkausten tarkistukset	410
Toimistotilasäästö	-95
Yhteensä	-1 330

2023 talousarvio	31 515 000
2022 II lisätalousarvio	228 000
2022 talousarvio	32 845 000
2021 tilinpäätös	33 347 000

05. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 112 122 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 1 000 000 euroa Business Finland -yhtiön toiminnasta aiheutuvien sanktioluonteisten menojen, vahingonkorvausten, oikeudenkäyntikulujen, viivästyskorkojen, kurssitappioiden ja muiden näihin rinnastettavien menojen maksamiseen.

Määrärahaa voidaan suorittaa myös ennakkomaksuja Business Finland -yhtiölle siltä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille ostettavien palvelujen osalta.

Määrärahaa on varattu

- 1) 610 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRFpilari1)
- 2) 600 000 euroa keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen (RRF pilari1)
- 3) 1 300 000 euroa kiinteistö- ja rakentamisalan vähähiilisten ratkaisujen tukiohjelmaan (RRF pilari1)
- 4) 100 000 euroa mikroelektroniikan arvoketjuun (RRF pilari2)
- 5) 300 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuuriin (RRF pilari3)
- 6) 500 000 euroa veturihankkeisiin (RRF pilari3)
- 7) 50 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 8) 50 000 euroa innovatiivisiin kasvuyrityksiin (RRF pilari3)
- 9) 20 000 euroa teollisuuden vähähiilisyteen, kiertotalouteen, digitaalisuuteen ja teolliseen palveluvientiin (RRF pilari3)
- 10) 400 000 euroa terveys- ja hyvinvointiosaamiseen ja -teknologiaan (RRF pilari3)
- 11) 260 000 euroa luovien alojen rakennetukeen (RRF pilari3) ja
- 12) 4 000 000 euroa matkailualan kestävään ja digitaalisen kasvuun (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyen esityksen laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Business Finland -kokonaisuus muodostuu Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä.

Business Finland edistää elinkeinojen kestävästä kehittämisestä teknologian, innovaatioiden ja kasvurahoituksen keinoin. Tämä uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa ja tuottavuutta, lisää vientiä ja yritysten kansainvälistymistä, parantaa työelämän laatua sekä luo näin työllisyyttä ja hyvinvointia. Tulokset saavutetaan asiakkaiden tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla sekä kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisellä, joihin Business Finland kannustaa rahoituksella, ohjelmatoiminnalla sekä kansainvälistymis- ja muilla neuvontapalveluilla hyödyntäen myös kansainvälisiä kumppanuuksia. Business Finland edistää toiminnallaan myös Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia sekä Suomeen suuntautuvaa ulkomaista matkailua. Business Finland tukee kansainvälisten osaajien sijoittumista Suomeen ja asiantuntemuksen hyödyntämistä yritysten kasvussa, kansainvälistymisessä ja uudistumisessa sekä investointien kasvussa.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa asiakkaita ovat yritykset sekä tutkimus- ja julkiset organisaatiot. Kansainvälistymispalveluja Suomessa ja ulkomailla suunnataan erityisesti pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksien vahvistamiseen ja toimintaedellytysten kehittämiseen. Yhteistyö ulkoasiainhallinnon edustustojen kanssa vahvistaa Team Finland -verkoston palvelukykyä maailmalla.

Ulkomaisten investointien ja pääomien hankinnassa kohteena ovat erityisesti osaamisintensiiviset alat, korkean lisäarvon tuotanto sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioinvestoinnit. Matkailun edistämisessä vahvistetaan ja kehitetään Suomen matkailumaakuvaa, matkailupalvelujen vientiä ja kysyntää yhdessä matkailualojen ja muiden toimijoiden kanssa sekä tuetaan matkailuyritysten kansainvälistymistä.

Momentin määrärahasta 8 190 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta. Rahoituksesta 4 000 000 euroa kohdentuu matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukemiseen, ja sillä tuetaan yrityksiä tiedolla johtamisen ja kestävän matkailun valmennuskokonaisuuksilla tavoitteena matkailualan kestävä ja digitaalinen kasvu. Toimenpiteet luovat edellytyksiä kestävälle yritystoiminnalle niin matkailuyrityksissä kuin matkailualaa tukevilla toimialoilla. Matkailualan toimenpiteet tukevat digitaalista ulottuvuutta (40 %). Kehittämistoimenpiteillä tuetaan digitaalisten toimintatapojen käyttöönottoa matkailun kestävyden (ml. hiilijalanjälki) seurannassa, tiedolla johtamisessa ja matkailupalveluiden myynnin edistämisessä. Määrärahasta 4 190 000 euroa on EU:n elpymisvälineen muiden osa-alueiden toimeenpanoon liittyviä markkinointi-, selvitys-, tuki- ja muita hallinnollisia resursseja, joilla varmistetaan toimenpiteiden tehokas toimeenpano.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Business Finlandille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Business Finlandin asiakkaiden lukumäärä ¹ /yhteenlasketut toimintamenot (asiakasta / milj. euroa)	62	> 66	> 67
Business Finlandin asiakkaiden suositeluhaluukkuus (-100—100)	59	> 60	> 62

¹ Asiakkaiden lukumäärässä ei ole otettu huomioon koronarahoitusasiakkaita, sillä koronarahoitus on ollut Business Finlandin tavanomaisesta toiminnasta poikkeava erillistehtävä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Innovaatiotoiminnan edistäminen, kansainvälistymispalvelut, hanke- ja ohjelmatoiminta sekä Suomeen suuntautuvien ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten edistäminen	82 482 000
Talent-toiminta (sisältäen Work in Finland -rakenteen perustamisen)	3 500 000
Audiovisuaalisen tuotantotuen hallinnointi ja markkinointikulut	650 000
Osakan maailmannäyttely 2025	2 500 000
RRF-toiminta	8 190 000
Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen	14 800 000
Yhteensä	112 122 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021	2022	2023
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	99 936	115 606	112 222
Bruttotulot	456	100	100
Nettomenot	99 480	115 506	112 122
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	32 608		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	40 396		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöt (RRF pilari2)	-100
Audiovisuaalisen tuotantotuen hallinnointi ja markkinointikulut (HO 2019 kertaluonteinen)	-500
Avainalojen vauhdittaminen (RRF pilari3)	-220
Av-tuotannon kannustinjärjestelmä	650
Ilmoittajansuojelulain soveltamisalan laajentaminen (1 htv)	80
Innovatiiviset kasvuyritykset (RRF pilari3)	-150
Maahanmuuton digitaalinen infrastruktuuri (RRF pilari3)	-1 320
Matkailun edistämisen resurssien turvaaminen	5 000
Mikroelektroniikan arvoketju (RRF pilari2)	-50
Osakan maailmannäyttely 2025	2 500
Sopimuskorotukset Business Finland Oy:lle	1 036
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF Pilari1)	-400
Teollisuuden vähähiilisyys, kiertotalous, digitaalisuus ja teollinen palveluvienti (RRF pilari3)	-780
Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi (RRF pilari3)	-320
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.10)	-1 500
Viennin ja kansainvälistymisen edistäminen (HO 2019)	2 000
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF Pilari1)	10
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-184
Matkustussäästö	-600
Palkkausten tarkistukset	230
Toimistotilasäästö	-23
Uudelleenkohdennus	-2 000
Yhteensä	3 359

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	112 122 000
2022 II lisätalousarvio	523 000
2022 talousarvio	108 763 000
2021 tilinpäätös	107 268 000

06. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 996 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen kilpailulain muuttamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto luo edellytyksiä talouskasvulle edistämällä markkinoiden toimivuutta. Hyvin toimivat markkinat kiihdyttävät tuottavuutta ja innovointia muodostaen edellytyksen menestyvälle kotimaiselle yritystoiminnalle ja kuluttajien hyvinvoinnille. Kuluttajien luottamus toimintaympäristöön ja toimijoihin markkinoilla vahvistaa yksityistä kysyntää.

Virasto ehkäisee kotimarkkinoiden liiallista keskittymistä yrityskauppavalvonnalla ja puuttuu jälkikäteen kartelleihin ja muihin kuluttajille haitallisiin kilpailunrajoituksiin. Kuluttajavastuualueen ylijohtaja toimii kuluttaja-asiamiehenä. Kuluttajansuojalla edistetään kuluttajien tietoisia valintoja sekä torjutaan harhaanjohtavia ja sopimattomia menettelyjä. Virasto hoitaa myös kuluttajaneuvonnan tehtäviä ja vaikuttaa yleisesti kilpailun toimivuuteen ja kuluttajien aseman turvaamiseen.

Virasto tuottaa selvityksiä ja laskelmia eri sääntelyvaihtoehdoista ja vaihtoehtojen vaikutuksista markkinoiden toimivuuteen ja kuluttajiin. Tämä vaikutusarviointityö tukee valtionhallinnon yhteistä tavoitetta vahvistaa julkisen sektorin tietopohjaista päätöksentekoa.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Kilpailu- ja kuluttajavirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Kilpailu- ja kuluttajavirasto tuottaa yhteiskunnallista lisäarvoa kansantaloudelle ja kuluttajille			
— Sidosryhmien arvio (1—5)	4,2	> 3,9	> 3,9
Kilpailu- ja kuluttajaviraston henkilöstön asiantuntijuus on vahvaa			
— Sidosryhmien arvio (1—5)	4,2	> 3,9	> 3,9

Henkilötyövuosien arvioitu jakautuminen toimialoittain

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Markkinoiden toimivuuden edistäminen	29,1	28,5	28,5
Kilpailuvalvonta	76,6	79,5	84,5
Kuluttaja-asiamiehen valvonta ja muu kuluttajansuoja	49,9	50,5	50,5
Kuluttajaneuvonta	50,3	50,0	58,0
Hallintopalvelut	16,3	17,5	17,5
Yhteensä	222,2	226,0	239,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021	2022	2023
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	18 400	19 328	20 396
Bruttotulot	411	400	400
Nettomenot	17 989	18 928	19 996
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	876		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 346		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden ohjelma (siirto momentille 32.01.01)	-100
Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	-1
Kilpailu- ja kuluttajapolitiikan vahvistaminen (HO 2019)	150
Kilpailulain yrityskauppa- ja valvonnasta soveltamisalan laajentaminen	415
Kuluttajaneuvonnan vahvistaminen	620
Uudelleenkohdennus (siirto momentille 32.01.10)	-100
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-42
Matkustussäästö	-50
Palkkausten tarkistukset	304
Toimistotilasäästö	-128
Yhteensä	1 068

2023 talousarvio	19 996 000
2022 II lisätalousarvio	168 000
2022 talousarvio	18 928 000
2021 tilinpäätös	18 460 000

07. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 082 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin.

Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenettelyistä johtuen tulot pääsääntöisesti maksuperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen huoneistotietojärjestelmää koskevien lakien muuttamiseksi.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen yhdistyslain muuttamiseksi.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen toimintaryhmälainsäädännön muuttamiseksi.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen henkilötunnusta koskeviksi säädösmuutoksiksi.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen osakeyhtiölain muuttamiseksi.

Teollisoikeuksien ja yritys- ja yhteisötoiminnan asiantuntijaorganisaationa Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) edistää ja kehittää yrittäjyyttä, innovatiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

Talousarvioesityksessä varaudutaan eurooppalaisen yhtenäispatentin voimaantuloon vuoden 2023 alusta lukien.

Momentilta maksetaan 650 000 euroa säätiövalvonnan ja teollisoikeusasiamiesten valvonnan kustannuksia sekä 2 260 000 euroa tilintarkastusvalvonnan kustannuksia. Vastaavan suuruiset valvontamaksut tuloutuvat momentille 11.19.09.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Patentti- ja rekisterihallitukselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Asiakastyytyväisyys (1—5)	4,0	4,0	4,0

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Omakustannusarvoon hinnoiteltavat julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	53 596	49 286	49 220
— muut tuotot	732	-	885
Tuotot yhteensä	54 328	49 286	50 105
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	48 391	48 054	51 370
— osuus yhteiskustannuksista	12 066	13 329	13 682
Kustannukset yhteensä	60 457	61 383	65 052
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-6 128	-12 097	-14 947
Kustannusvastaavuus, %	90	80	77

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
--	-------------------	------------------------------------	----------------

	2021	2022	2023
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	59 424	62 222	65 198
Bruttotulot	54 357	49 286	50 116
Nettomenot	5 067	12 936	15 082
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 515		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	13 729		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	-350
Henkilötunnusta koskevat säädösmuutokset	590
Huoneistotietojärjestelmän muuttaminen	300
Kaupparekisterin maksuttoman tietopalvelun tulokompensaatio	1 000
Osakeyhtiölain muutokset	500
Toimintaryhmälaki	2 350
Uudelleenkohdennus (siirto momentille 32.01.10)	-3 000
Yhdistyslain muutokset	950
Matkustussäästö	-70
Toimistotilasäästö	-124
Yhteensä	2 146

2023 talousarvio	15 082 000
2022 talousarvio	12 936 000
2021 tilinpäätös	6 227 112

08. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 145 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon kemikaalituoterekisterin ja akkreditointipalvelujen maksut, Euroopan kemikaaliviraston komission asetuksen (EY) N:o 340/2008 perusteella maksamat palkkiot, erillisenä palveluna tehtävien kasvinsuojeluaineiden ja biosidien arviointien korvaukset sekä yhteishankkeista muilta osapuolilta saatava rahoitus.

Selvitysosa: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta keskeisillä toimialoilla toimiva lupa- ja valvontaviranomainen. Tukesin tehtävänä on valvoa ja edistää palveluiden, teollisen toiminnan ja tuotteiden turvallisuutta ja luotettavuutta. Tukes edistää mineraalivarojen hallintaa ja toimii kansallisena akkreditointielimenä. Tavoitteena on toimijoiden vastuullisuuden ja riskienhallinnan parantaminen turvallisuuden edistämiseksi ja henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi, kemikaalien terveys- ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistamiseksi. Toiminta kohdistuu riski- ja tietoperusteisesti markkinoilla oleviin tuotteisiin, kemikaaleihin, tuotantolaitoksiin, laitteistoihin, palveluihin sekä yritysten ja kuluttajien toimintatapoihin.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen juomavesidirektiivin toimeenpanosta.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen kaivoslain muuttamisesta.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta ja turvallisuusselvityslain 19 §:n muuttamisesta turvaukseen varautumiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö pelastustoimen laitteiden valvonnan osalta sekä maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö kemikaalien tuotevalvonnan osalta asettavat alustavasti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
— Asiakas- ja sidosryhmäytyvyisyys (1—5)	4,0	> 4,0	> 4,0
— Yrityksen itsearvio tehdyistä turvallisuutta edistävästä muutoksista	69	> 71	> 71

Osa maksullisen toiminnan tuloista on budjetoitu momentille 12.32.20.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Omakustannusarvoon hinnoiteltavat julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	7 455	7 000	7 000
Tuotot yhteensä	7 455	7 000	7 000
— tästä toimintamomentille nettouttamattomat tuotot	3 187	3 000	3 044
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	4 564	4 200	3 900
— osuus yhteiskustannuksista	3 738	2 800	3 100
Kustannukset yhteensä	8 303	7 000	7 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-847	-	-
Kustannusvastaavuus, %	90	100	100

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	27 428	27 365	28 286
Bruttotulot	5 722	4 870	5 141

	2022		2023 esitys
	2021 toteutuma	varsinainen talousarvio	
Nettomenot	21 706	22 495	23 145
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 198		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 223		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Biosidien ja kasvinsuojeluaineiden riskinarviointi- ja lupatehtävät (4 htv)	400
Juomavesidirektiivin toimeenpano (2 htv)	255
Kaivoslain toimeenpanoon liittyvät tehtävät	425
Palkkausten tarkistukset (tekninen)	-1
SUP-direktiivin toimeenpano (siirto momentilta 35.01.01)	20
Tukesin toiminnan turvaaminen	-1 000
Uudelleenkohdennus (siirto momentille 32.01.10)	-500
Uudet markkinavalvontatehtävät (2 htv)	242
Uudet markkinavalvontatehtävät (siirto momentilta 35.01.01)	240
Vihreän siirtymän investointien lupamenettelyjen vauhdittaminen	500
Matkustussäästö	-200
Palkkausten tarkistukset	289
Toimistotilasäästö	-20
Yhteensä	650

2023 talousarvio	23 145 000
2022 II lisätalousarvio	610 000
2022 talousarvio	22 495 000
2021 tilinpäätös	21 706 000

09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 477 000 euroa.

Määrärahasta on varattu 100 000 euroa julkiseen latausinfrastruktuuriin ja kaasutankkausverkkoon (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain muuttamisesta.

Energiavirasto hoitaa energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä, joita ovat energiamarkkinoiden sekä ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumisen valvontaan ja edistämiseen liittyvät virastolle lainsäädännössä asetetut tehtävät. Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien osalta viraston vastuulle kuuluvat päästökaupan, uusiutuvan energian tukijärjestelmien, biopolttoaineiden kestävyyskriteerien sekä energiatehokkuuden

valvonta ja edistäminen. Energiavirastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopoliittikan toimeenpanotehtäviä.

Momentin määrärahasta 100 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavaa ja kohdentuu julkisen latausinfrastruktuurin ja kaasutankkausverkon tukemisen hallinnollisiin resursseihin.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Energiavirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2023:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Viraston asianhallintaprosessin digitalisointi			
— Sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien osuus kaikista kirjaustapahtumista (%)	65	> 70	> 70
Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen			
— Verkkolupien käsittelyaika (pv)	79	< 50	< 50
— Hankelupien käsittelyaika (pv)	29	< 40	< 40
— Päästölupien käsittelyaika (pv)	80	< 50	< 50
Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus			
— Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut/sähkön ja maakaasun kulutus (c/kWh)	0,0042	< 0,0050	< 0,0050
Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus			
— Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden (euroa/laitos)	5 116	< 4 000	< 4 000
— Uusiutuvan energian tuotantotukien hallinnointikustannukset järjestelmässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden (euroa/MWh)	0,35	< 0,30	< 0,30

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	10 275	10 306	11 197
Bruttotulot	2 563	1 720	1 720
Nettomenot	7 712	8 586	9 477
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	984		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 349		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueelliset energianeuvontatehtävät (siirto momentilta 32.01.40)	80
Sijaintitietopalvelu	300
Teollisuuden sähköistämistuen toimeenpano (1,5 htv)	120
Uudelleenkohdennus (siirto momentille 32.01.10)	-100
Viraston henkilöstöhallinnon tehtävät (1 htv)	80

Viraston kyberturvallisuutta edistävät toimenpiteet	215
Viraston viestinnän tehtävien toimeenpano (1 htv)	80
Viraston yleishallinnon juridiset tehtävät (1 htv)	80
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-37
Matkustussäästö	-60
Palkkausten tarkistukset	133
Yhteensä	891

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	9 477 000
2022 II lisätalousarvio	73 000
2022 talousarvio	8 586 000
2021 tilinpäätös	8 076 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 40 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitalisaatiota edistävien tietojärjestelmä uudistusten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen, käyttöönottoon ja kehittämisen aikaiseen ylläpitoon
- 2) digitalisaatiohankkeiden toimeenpanon tukemiseen ja arviointiin
- 3) henkilöstön palkkausmenoihin.

Määrärahasta on varattu

- 1) 4 000 000 euroa yritysten digitaloushankkeelle (RRF pilari2)
- 2) 800 000 euroa tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamiseen (RRF pilari2)
- 3) 7 000 000 euroa pohjoismaisen työvoimapalvelumallin digitalisaatiohankkeelle (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu digitalisaatiota edistävien tietojärjestelmä uudistusten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Määrärahalla rahoitetaan keskeisiä digitaalisuutta edistäviä uudistuksia, joita toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tai yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa.

Momentin määrärahasta 11 800 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta. Reaaliaikataloushankkeen tavoitteena on vauhdittaa datataloutta ja digitalisaatiokehitystä. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin toimeenpanolla tuetaan digitaalista ulottuvuutta kehittämällä asiakaslähtöisen toimintatavan edellyttämiä laadukkaita sähköisiä palveluja ja työvoimapalvelujen

toimintaa tukevia järjestelmiä. Digitalisaatorahoituksen tavoitteena on varmistaa, että merkittävä osa pohjoismaisen työvoimapalvelumallin edellyttämistä digitaalisista toiminnoista on rakennettu TE-palveluiden tietojärjestelmään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Luvat ja valvonta -hanke	1 500 000
Reaaliaikataloushanke (RRF pilari2)	4 000 000
Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonta ja täytäntöönpano (RRF pilari 2)	800 000
Pohjoismainen työvoimapalvelumalli (RRF pilari3)	7 000 000
TE-digi -hanke	15 000 000
Work in Finland	1 000 000
Hallinnonalan digitalisaation kehittäminen	11 200 000
Yhteensä	40 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luvat ja valvonta -hanke	-680
Pohjoismainen työvoimapalvelumalli (RRF pilari3)	-6 000
TE-digi -hanke	-5 800
Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen (RRF pilari2)	-2 600
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.01)	750
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.02)	2 000
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.03)	2 000
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.04)	750
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.05)	1 500
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.06)	100
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.07)	3 000
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.08)	500
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.01.09)	100
Uudelleenkohdennus (siirto momentilta 32.30.51)	15 000
Yritysten digitalous (RRF pilari2)	-3 000
Yhteensä	7 620

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	40 500 000
2022 II lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	32 880 000
2021 tilinpäätös	21 200 000

20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 139 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluslain (1446/2007) mukaisesti:

- 1) siviilipalveluksen toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin lukuun ottamatta palkkauskustannuksia
- 2) Siviilipalveluskeskuksessa työpalvelusta suorittavien siviilipalvelusvelvollisten ylläpidosta ja etuuksista aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätosperusteisena.

Selvitysosa: ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) Siviilipalveluskeskus toimii siviilipalvelusta toimeenpanevana viranomaisena. Siviilipalveluskeskus määrää siviilipalvelusvelvolliset palvelukseen ja täydennyspalvelukseen, järjestää velvollisten koulutusjaksot sekä valvoo ja huolehtii, että siviilipalvelustoiminta järjestetään siviilipalveluslain ja -ohjeiden mukaisesti.

Siviilipalvelusaika on 347 vuorokautta, johon kuuluu 28 vuorokauden mittainen koulutusjakso ja loppuajan käsittävä työpalvelus, jonka suurin osa velvollisista suorittaa palveluspaikoissa ja arviolta noin 40 velvollista Siviilipalveluskeskuksessa.

Täydennyspalvelukseen on velvollinen osallistumaan siviilipalvelusvelvollinen, joka on suorittanut asevelvollisuuslain (1438/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisen palveluksen ja jonka hakemus siviilipalvelukseen on hyväksytty mainitun palveluksen suorittamisen jälkeen. Siviilipalveluskeskus järjestää täydennyspalveluskoulutusta viiden vuorokauden mittaisena koulutuksena.

Siviilipalveluksen tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Siviilipalvelukseen hakeneet (hlöä)	2 022	2 200	2 200
Peruskoulutusjaksolla koulutetut (hlöä)	1 186	1 200	1 200
Siviilipalveluskeskuksesta täysin palvelleena kotiutuneet (hlöä)	22	40	40
Täydennyspalvelukseen hakeutuneet (hlöä)	435	3 400	1 500
— koulutetut (hlöt)	230	800	1 320

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Täydennyspalveluskeskukseen hakeutuneiden määrän kasvu	1 200
Yhteensä	1 200

2023 talousarvio	6 139 000
2022 talousarvio	4 939 000
2021 tilinpäätös	4 470 821

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 62 072 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää momentilta 32.20.40 maksettaviin kulutusmenoihin liittyvien arvonlisäverosuukien maksamiseen.

2023 talousarvio	62 072 000
2022 talousarvio	62 072 000
2021 tilinpäätös	54 322 355

40. Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 171 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

- 1) yrityksille ja muille yhteisöille kestävä kasvupolitiikan edistämiseen
- 2) valtioneuvoston asetuksen avustuksesta kestävä kasvupolitiikkaa ja yritysten kansainvälistymistä edistäville yhteisöille (104/2021) mukaisiin yleisavustuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustusten myöntämiseen Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Avustusta voidaan käyttää yritystoiminnan ja yrittäjyyden edistämiseen, yritysten uudistumiseen ja kansainvälistymiseen tähtävien palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen, standardointitoimintaan, julkisten hankintojen neuvontapalveluiden tuottamiseen, pohjoismaisen ympäristömerkkijärjestelmän kansallisen tason tehtävien hoitamiseen, suomalaisen muotoilun edistämiseen niin kotimaassa kuin maailmalla.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistäminen sekä kansainvälistymispalvelut	2 341 000
Julkisten hankintojen neuvontapalvelut	500 000
Standardointitoiminta	1 330 000
Yhteensä	4 171 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueelliset energianeuvontatehtävät (siirto momentille 32.01.09)	-80
Hankinnoilla työllistämisen vauhditusohjelman koordinaatiohanke (siirto momentille 32.30.51)	-26
Kansainvälinen teknologiapalkinto	-1 000

Kertaluonteisten lisäysten poisto	-1 000
Omistajavaihdosten tukeminen (HO 2019 kertaluonteinen)	-250
Uudelleenkohdennus	-500
Yhteensä	-2 856

2023 talousarvio	4 171 000
2022 talousarvio	7 027 000
2021 tilinpäätös	9 401 000

41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 850 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2023 saa uusia rahoituspäätöksiä tehdä enintään 2 600 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

- 1) kvanttitietokoneen hankinnan ja laitteen rakentamisen kustannuksiin
- 2) kvanttilaustekniikoita hyödyntävän verkkoinfrastruktuurin rakentamiseen (EuroQCI)
- 3) VTT:n kyberturvallisuuden kehittämisinvestointeihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan ennen vuotta 2023 tehdyistä sitoumuksista aiheutuvia menoja.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Kvanttitietokone	5 700
Kvanttilaustekniikoita hyödyntävän verkkoinfrastruktuurin rakentamiseen	400
Kyberturvallisuuden kehittämisinvestoinnit	750
Yhteensä	6 850

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	6 100	5 750	-	-	11 850
Vuoden 2023 sitoumukset	750	750	750	350	2 600
Menot yhteensä	6 850	6 500	750	350	14 450

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kvanttisalausta hyödyntävä viestintäverkko	300
Kvanttietietokone	200
Kyberturvallisuuden kehittämisinvestoinnit (kyber)	750
Maksatusten tarkistukset	-500
Yhteensä	750

2023 talousarvio	6 850 000
2022 talousarvio	6 100 000
2021 tilinpäätös	4 400 000

49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 102 370 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisavustuksena yhtiölle Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (761/2014) mukaisena rahoituksena Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n strategiseen, muuhun kuin liiketaloudellisilla perusteilla tapahtuvaan toimintaan.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena ja se voidaan maksaa ennakkona.

Selvitysosa: Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tehtävänä on riippumattomana tutkimuslaitoksena edistää tutkimuksen ja teknologian laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinoelämässä ja yhteiskunnassa. Yhtiö harjoittaa soveltavaa tutkimusta ja teknologian kehittämistä sekä näihin liittyvää ennakoitintoimintaa, toimii kansallisena metrologialaitoksena, ylläpitää ja kehittää kansallista metrologiajärjestelmää, mittanormaalijärjestelmää ja kalibrointipalvelua sekä harjoittaa metrologian strategista tutkimusta.

Määrärahaa kohdennetaan Suomen elinkeinorakennetta uudistavien alojen sekä kansainvälisesti merkittävien innovaatioekosysteemien kehittämiseen. VTT:n tavoitteena on ratkaista yhdessä asiakkaiden ja muiden tutkimuskumppanien kanssa aikamme suurimpia yhteiskunnallisia haasteita ja luoda siten kestävää kasvua, työpaikkoja ja hyvinvointia. Näitä haasteita ovat ilmastonmuutos, resurssien riittävyys, yhteiskunnan kokonaisturvallisuus, teollisuuden uudistuminen sekä terveellisen elämän ja hyvinvoinnin edellytykset.

Määrärahalla tuetaan VTT:n kyberturvallisuuden kehittämistä. Lisäksi sitä käytetään Digitaalinen Eurooppa -ohjelman EuroQCI ja EuroHPC -hakuihin osallistumiseen kansallisena vastinrahoituksena sekä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman vastinrahoituksena.

Strategisesti erityisen tärkeässä tutkimuksessa valtion tuki on 100 %.

Vaikuttavuus

	2021	2022	2023
	toteutuma	tavoite	tavoite

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
— Suomalaiset innovaatiot, joiden kehittämisessä ja kaupallistamisessa VTT:llä merkittävä rooli (% , 5 v. liukuva ka.)	29	26	26
— VTT:n kanssa toteutettu hanke edisti asiakkaiden kytkeytymistä kansainvälisiin verkostoihin (%)	45	45	45

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
— Tuottavuus (kokonaistuotot/htv, 1 000 euroa)	126	125	125
— Maksullisen toiminnan tuotot (milj. euroa)	67,7	67,7	71

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Yleisavustus perusrahoitukseen	85 135
Arvonlisäveromenot	17 000
Yleisavustus Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) fuusiotutkimuksen koordinaatiotehtävä	160
Yleisavustus jäsenmaksuihin	75
Yhteensä	102 370

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EuroHPC-hankkeen vastinrahoitus	350
EuroQCI-hankkeen vastinrahoitus (siirto momentille 29.40.20)	-163
Horisontti Eurooppa -puiteohjelma	5 000
Kertaluonteinen lisäpanostus ilmastoneutraalisuuden vauhdittamiseen	-5 000
Kvanttisalausta hyödyntävä viestintäverkko	200
Kyberturvallisuuden parantaminen (kyber)	480
Yhteensä	867

2023 talousarvio	102 370 000
2022 II lisätalousarvio	78 000
2022 talousarvio	101 503 000
2021 tilinpäätös	109 303 000

50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 322 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry:n toiminnan tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry on kuluttajien etujärjestö, joka neuvoo kuluttajia sekä jakaa ja välittää kuluttajatietoa.

2023 talousarvio	1 322 000
2022 talousarvio	1 322 000
2021 tilinpäätös	1 222 000

51. Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 572 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) merimiespalvelulain (447/2007) nojalla merimiesten hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettujen palvelujen valtionosuuden maksamiseen
- 2) valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla työnantajille maksettaviin merimiesten matkakustannuksiin
- 3) merimiespalveluihin, joiden rahoitus muodostuu merimiespalvelulain (447/2007) 6 §:ssä tarkoitettua valtio-osuudesta ja lakkautettua lästimaksujärjestelmää vastaavasta maksuosuudesta.

Selvitysosa: Merimiespalvelutoimisto toimii työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä. Merimiespalvelutoimiston toimintaa rahoitetaan suomalaisilla aluksilla työskenteleviltä työntekijöiltä ja heidän työnantajiltaan perittävillä merimiesten palvelumaksuilla, joiden molempien suuruus on 1/1000 alukselta saaduista ja maksetuista tuloista. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston rahoituksesta on 50 %. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston rahoituksesta vastaa työnantajien ja työntekijöiden maksuosuutta. Tämän lisäksi valtion varoista katetaan erillinen maksuosuus, jonka määrä vastaa kumotusta laivalästimaksujärjestelmästä merimiespalvelutoimistolle maksettua osuutta (492 000 euroa).

Toimiston tehtävänä on kerätä palvelumaksut sekä edistää merimiesten opinto- ja aikuiskasvatustoimintaa sekä merimiespalvelukeskusten perustamista kotimaahan ja ulkomaille, järjestää ja ohjata merimiesten liikunta- ja kulttuuritoimintaa sekä muuta virkistys- ja vapaa-ajantoimintaa, tarjota merimiehille kirjasto- ja tietopalveluja, parantaa merimiesten tiedotustoimintaa, yhteydenpitoa ja viestintäpalveluita sekä kehittää merimiespalvelutoimintaa siten, että merimiesten mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaelämään paranevat.

Valtio korvaa suomalaisella aluksella työskentelevän työntekijän kotimatkoista varustamoille syntyneistä kustannuksista 50 %. Korvattavat kustannukset käsittävät välittömät matkakustannukset, työntekijän ylläpitokustannukset matkan aikana ja matkan järjestämisestä syntyneet kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista	1 072 000
Valtion osuus merimiesten matkakustannuksista	1 500 000
Yhteensä	2 572 000

2023 talousarvio	2 572 000
2022 talousarvio	2 572 000
2021 tilinpäätös	2 268 993

53. *Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) mukaisesti matkustajien paluukuljetusten ja korvausten maksamiseen matkapalveluyhdistelmien tarjoajien maksukyvyttömyystapauksissa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio korvaa matkustajien paluukuljetuksia ja maksaa korvauksia, mikäli matkapalveluyhdistelmien tarjoaja on maksukyvytön. Valtio voi maksaa paluukuljetusten kustannukset, mikäli se on matkustajien nopean paluukuljetuksen vuoksi välttämätöntä. Lisäksi valtio voi maksaa myös muita matkustajien saatavia, jos matkapalveluyhdistelmien tarjoajan asettama vakuus ei riitä kaikkien saatavien maksamiseen tai niiden maksaminen vakuuksista kestää kohtuuttoman kauan. Paluukuljetusten kustannukset ja matkustajille maksetut korvaukset korvataan valtiolle matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain (922/2017) mukaisesti asetetuista vakuuksista, niihin perustuvista kiinteistä maksuista sekä matkanjärjestäjiltä kerättävällä veroluontoisella maksulla, jonka suuruus on 0,024 % matkapalveluyhdistelmien myynnin liikevaihdosta. Maksuilla varaudutaan tilanteisiin, joissa valtio tulee korvausvelvolliseksi eikä valtion maksamia korvauksia saada perittyä takaisin vakuuksista. Lisäksi peritään vakuusmäärään perustuvaa kiinteää maksua. Maksut tuloutuvat momentille 11.19.09, jolle arvioidaan kertyvän 650 000 euroa v. 2023.

2023 talousarvio	400 000
2022 talousarvio	400 000
2021 tilinpäätös	400 000

(54.) *Korvaukset matkustajille matkapakettien peruuntumisesta* (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 talousarvio	3 000 000
2021 tilinpäätös	400

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 18 590 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien suorittamiseen
- 2) erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Pohjoismainen ydinturvallisuusalan yhteistyö	360 000
Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	1 220 000
OECD:n energia-alan järjestöjen toimintaan liittyvät maksut ja rahoitusosuudet	753 000
Suomen osuus Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) teknisen avun ja yhteistyön rahastoon	434 000
Euroopan energiaperuskirjan sihteeristökulut	44 000
Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) IPPAS tarkastus	130 000
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) jäsenmaksu, osuudet eläkemaksuista ja uudesta pääkonttorista aiheutuvista kustannuksista	4 809 000
Suomen maksuosuus ESA:n tiedeohjelmasta	7 882 000
Guianan avaruuskeskuksen maksut	794 000
Kansainvälisen työjärjestön (ILO) jäsenmaksu	1 700 000
Kansainvälisen uusiutuvan energian järjestön (IRENA) jäsenmaksu	110 000
Muut kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja OECD:n maksuosuudet	354 000
Yhteensä	18 590 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 18 385 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 205 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan avaruusjärjestön maksut (siirto momentilta 32.20.40)	876
Yhteensä	876

2023 talousarvio	18 590 000
2022 talousarvio	17 714 000
2021 tilinpäätös	17 219 000

95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ryhmäkannelain (444/2007) mukaisesta ryhmäkanteesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) mukaisesta kuluttaja-asiamiehen avustustoiminnosta tai kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) mukaisista oikeusprosesseista aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

2) kilpailulaissa (948/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

3) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013), sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja maakaasumarkkinalaissa (587/2017) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Energiaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

4) säätiölaissa (487/2015) tarkoitettussa säätiövalvonnan oikeusprosessissa Patenti- ja rekisterihallituksen vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

5) eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), eräiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetussa laissa (954/2012), pelastustoimen laitteista annetussa laissa (10/2007), vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetussa laissa (387/2013), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetussa laissa (1005/2008), jätelaissa (646/2011), jalometallituotteista annetussa laissa (1029/2000), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011), lelujen turvallisuudesta annetussa laissa (1154/2011), kemikaalilaissa (599/2013), kasvinsuojeluaineista annetussa laissa (1563/2011), kosmeettisista valmisteista annetussa laissa (492/2013), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun laissa (390/2005), kaivoslaissa (621/2011), painelaitelaissa (1144/2016), hissiturvallisuuslaissa (1134/2016), sähköturvallisuuslaissa (1135/2016), vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005), konttilaissa (762/1998) sekä mittauslaitelaissa (707/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan ryhmäkanneprosessista valtiolle aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, joita syntyy jos kuluttaja-asiamies häviää ajamansa kanteen. Lisäksi momentilta voidaan maksaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Energiaviraston, Patenti- ja rekisterihallituksen sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontatehtävien hoitamisesta aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, jotka on määrätty maksettavaksi vastapuolelle silloin, kun valvontaviranomainen on hävinnyt asian.

2023 talousarvio	50 000
2022 talousarvio	50 000
2021 tilinpäätös	94 233

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

Selvitysosa: Elinkeino-, innovaatio- ja energiapolitiikoilla edistetään elinkeinoelämän uudistumista ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistumista sekä laajemmin yhteiskunnan kehittymistä hiilineutraaliksi. Tämä edellyttää uusia toimenpiteitä sekä julkisen sektorin ja yritysten tiivistä vuorovaikutusta. On kehitettävä uusia ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluja sekä otettava käyttöön tuotantotapoja, joilla teollisuuden prosessit voidaan muuttaa vähähiiliseksi. Tähän panostamalla yritykset voivat tarjota kotimaisiin vahvuuksiin perustuvia ympäristöllisesti kestäviä ratkaisuja, joiden kysyntä maailmanmarkkinoilla on kasvamassa.

Siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vauhditetaan investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta (energia- ja resurssitehokkuus) sekä lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energian käytössä. Vähähiilisyttä ja päästöttömän energiajärjestelmän luomista tukevat politiikkatoimet mahdollistavat talouden kestävä kehityksen. Tavoitteiden saavuttamisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovoinnin (tki) tuloksilla on keskeinen merkitys.

Innovaatiojärjestelmän uudistamista jatketaan ottaen huomioon hallitusohjelman linjaukset, rahoittajaorganisaatioiden viimeaikaisten arviointien suositukset sekä parlamentaarisen tki-työryhmän vuoden 2021 linjaukset. Vuonna 2022 parlamentaarisen ryhmän työ jatkuu, ja tehtävänä on laatia kehyskautta pidempi t&k-rahoituksen suunnitelma, toimia tammikuussa 2023 käyttöön otettavan t&k-rahoituslain valmistelun seurantaelimenä sekä arvioida ryhmän aiempien linjausten toimeenpanoa. Tki-toiminnan päivitetyn tiekartan toimenpiteillä parannetaan suomalaisen tki-ympäristön kansainvälistä vetovoimaa ja kannustetaan tki-investointien lisäämiseen Suomessa. Yritysten, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen pitkäjänteistä tki-yhteistyötä vahvistetaan kumppanuusmallilla.

Toimenpiteillä lisätään tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laatua ja vaikuttavuutta ja tuetaan kansainvälisesti kilpailukykyisten innovaatiokeskittymien ja ekosysteemien muodostumista Suomeen. Alueellisia, kansallisia ja EU:n tki-rahoitusvälineitä hyödynnetään rinnakkain ekosysteemien tukena. Tutkimus- ja innovaatorahoitusta suunnataan yhteiskunnan ja elinkeinoelämän uudistumisen kannalta keskeisille aloille ja lupaaviin kasvumahdollisuuksiin, mm. vihreän siirtymän tukemiseen. Tiekartan toimenpiteillä tuetaan myös tutkimustulosten jatkojalostamista ja tutkimuksessa syntyneen osaamisen hyödyntämistä kaupallisesti sekä laajemmin yhteiskunnassa. Yrityksiä kannustetaan luomaan kansainvälistä, korkean arvonlisän liiketoimintaa ja työpaikkoja kehittämällä ja hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä uusia arvonluonnin lähteitä.

Politiikan toimintatapoja ja keinoja uudistetaan mm. hyödyntämällä digitalisaatiota, toteuttamalla kokeiluja, kehittämällä säädösympäristöä sekä rakentamalla hallinnonalarajat ylittäviä kehittämistoimia ja ohjelmakokonaisuuksia.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2023:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2021 arvio/toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Ilmastotavoitteet toteutuvat			
— Päästökaupan ulkopuoliset kasvihuonekaasupäästöt (Mt CO ₂ ekv.)	29	29	28
Investoinnit Suomessa lisääntyvät			

	2021 arvio/toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
— Teollisuuden kiinteät investoinnit (mrd. euroa)	5,64	6,83	7,50
— Suorien ulkomaisten sijoitusten kanta / BKT (%)	31	> 30	> 30
Innovaatiotoiminta vahvistuu			
— Yritysten t&k-investoinnit, volyymin vuotuinen kasvu (%)	4,7	> 5,0	> 5,0

20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) energian tehokkaan käytön ja uusiutuvien energianlähteiden käytön edistämiseen, kehittämishankkeisiin ja selvityksiin sekä informaatio- ja neuvontatoimintaan
- 2) energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevaan sääntelyn valmisteluun, kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Selvitysoasa: Momentilta rahoitettavia toimenpidekokonaisuuksia ovat energiatehokkuusdirektiivin ja -sopimusten sekä energiakatselmusjärjestelmän toimeenpano, EU-laajajuisten tuotteiden energiatehokkuusvaatimuksien aikaansaaminen, kuluttajien energiataloudelliseen käyttäytymiseen vaikuttaminen ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä vaikutusten arviointi ja kansainväliset raportointivelvoitteet ja yhteishankkeet.

Toiminnalla kootaan, jalostetaan ja jaetaan tietoa sekä kehitetään menetelmiä ja vauhditetaan uuden teknologian käyttöönottoa yhteistyössä kuntien, yritysten ja toimialajärjestöjen kanssa, hyödyntäen myös kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia. Laajoille kuluttajaryhmille suunnatussa energian tehokkaaseen käyttöön ja uusiutuviin energialähteisiin liittyvässä neuvonta- ja tiedotustoiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä asiantuntijaorganisaatioiden kanssa sekä tuetaan alueellisia toimijoita.

Vaikuttavuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite	2030 tavoite
Energian loppukäyttö (TWh)	< 280	< 280	< 280	< 275
Kumulatiivinen energiansäästö vuodesta 2021— (TWh)	-	> 45	> 64	> 130

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Informaatio- ja neuvontatoiminta	2 400 000
Energiatehokkuussopimusjärjestelmä	900 000
Energiakatselmusjärjestelmä	200 000
Uusiutuvan energian käytön edistäminen	250 000
Seuranta, vaikutusten arviointi ja kv-raportointi	600 000
EU-kehityshankkeet ja taustaselvitykset	50 000
Yhteensä	4 400 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellinen energianeuvonta (siirto momentille 32.20.41)	-20
Yhteensä	-20
2023 talousarvio	4 400 000
2022 talousarvio	4 420 000
2021 tilinpäätös	3 420 000

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 463 984 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2023 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 498 791 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2023 enintään 20 000 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

- 1) valtionavustuslain (688/2001), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014), Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) sekä Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä työelämän kehittämishankkeisiin
- 2) valtion budjettitalouden organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä tekevien organisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin sekä niiden valmisteluun, osaamisen ja strategisten toimintaedellytysten kehittämiseen sekä kansainvälisille organisaatioille maksettaviin jäsen- ja ohjelmamaksuihin
- 3) valtion budjettitalouden organisaatioiden sekä kunnallisten ja muiden julkisten organisaatioiden julkisen toiminnan innovatiivisiin ja työelämän kehittämishankkeisiin
- 4) julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 5 §:ssä määriteltyjen hankintayksiköiden julkisen toiminnan laatua ja kustannustehokkuutta kohottaviin innovaatioihin liittyvien julkisten hankintojen (innovatiiviset julkiset hankinnat) valmisteluun ja toteutukseen
- 5) kansainvälisille organisaatioille innovaatioyhteistyön ja -ohjelmien jäsen- ja osallistumismaksuihin
- 6) kansallisiin ja Euroopan unionin rahoitusosuuksiin eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa

7) valtionavustuslain (688/2001), yritysten yhteishankkeisiin myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1734/2015) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti kansainvälistymistä edistävien toimien toteuttamiseen

8) yritysten materiaalikatselmusten kehittämisen yhteydessä suoritettaviin avustusluonteisiin vähämerkityksisiin kustannusosuuksiin, jotka liittyvät yritysten materiaalikatselmuskokeiluihin

9) valtionavustuslain (688/2001) ja valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) mukaisesti Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin, joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi

10) valtionavustuslain (688/2001) ja Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) sekä maksuhyvityksestä audiovisuaalisiin tuotantoihin annetun valtioneuvoston asetuksen (1138/2020) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille Suomessa tapahtuvaan audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamiseen, kehittämisen, tuotannon ja levityksen kustannuksiin sekä myynnin edistämiseen. Avustusta voidaan myöntää myös ulkomaisille toimijoille

11) valtionavustuslain (688/2001), kiertotalouden ja kestävän vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) sekä Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille myönnettävään kiertotalouden investointi- ja innovaatiotukeen.

Momentilta voidaan maksaa rahoitustoimintaan liittyvien tavanomaisten ennakoiden lisäksi ennakoita Business Finland Oy:lle sen myöntämistä avustusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha on varattu

1) 37 300 000 euroa materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämiseen (RRF pilari1)

2) 9 100 000 euroa ja valtuudesta 14 700 000 euroa kiinteistö- ja rakentamisalan vähähiilisten ratkaisujen tukiohjelmaan (RRF pilari1)

3) 5 400 000 euroa mikroelektroniikan arvoketjuun (RRF pilari2)

4) 3 300 000 euroa ja valtuudesta 2 500 000 euroa 6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöihin (RRF pilari2)

5) 8 700 000 euroa ja valtuudesta 4 250 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistämiseen (RRF pilari3)

6) 21 600 000 euroa veturiyrittäjärahoitukseen (RRF pilari3)

7) 8 746 000 euroa ja valtuudesta 2 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamiseen vahvistamiseen (RRF pilari3)

8) 5 800 000 euroa ja valtuudesta 2 000 000 euroa innovatiivisten kasvuyritysten tukemiseen (RRF pilari3)

Elpymisvälineen kautta tki-rahoituksen kokonaisuuden rahoitusta kohdennetaan hankkeisiin, jossa keskitytään vähähiiliseen talouteen sekä kykyyn selviytyä ilmastonmuutoksesta ja sopeutua siihen. Investoinnit ja uudistukset edistävät digitalisaatiota tukemalla osaamistason nostoa sekä uuden tiedon tuottamisen ja innovaatiotoiminnan kehitystä. Vihreän ulottuvuuden tavoitteet otetaan huomioon rahoituskriteereissä. Luovan talouden edistäminen liittyy pääosin digitalisaation edistämiseen pyrkien monipuolistamaan luovan työn tulosten hyödyntämistä ja parantamaan kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla kansainvälisillä markkinoilla. Matkailualalle kohdennetaan tutkimus- ja kehittämisrahoitusta, tuetaan yrityksiä tiedolla johtamisen ja kestävän matkailun valmennuskokonaisuuksilla tavoitteena matkailualan kestävä ja digitaalinen kasvu. Toimenpiteet luovat edellytyksiä kestäväälle yritystoiminnalle niin matkailuyrityksissä kuin muissa matkailualaa tukevissa toimialoissa. Matkailualan toimenpiteet tukevat digitaalista ulottuvuutta (40 %). Kehittämistoimenpiteillä tuetaan digitaalisten toimintatapojen käyttöönottoa matkailun kestävyuden (ml. hiilijalanjälki) seurannassa, tiedolla johtamisessa ja matkailupalveluiden myynnin edistämässä.

Eurooppalaisia yhteistyöhankkeita koskevia menoja vastaava EU:n rahoitusosuus ko. hankkeisiin on merkitty momentille 12.32.99.

Vaikuttavuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Business Finland tukee talouden kasvua edistämällä asiakkaidensa kehittymistä globaalisti erittäin menestyviksi yrityksiksi			
— Business Finlandin asiakkaiden viennin kasvuprosentin ja OECD-maiden viennin keskimääräisen kasvuprosentin erotus (%-yksikköä)	-	> 1	> 2
— Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti/Business Finlandin tki-rahoitus (vientikerroin)	36	> 20	> 20
Business Finland edistää kestävästä kehitystä auttamalla asiakkaitaan kestävien ratkaisujen ja toiminnan kehittämisessä			
— Niiden palvelutapahtumien osuus, jotka liittyvät kestävän kehityksen edistämiseen (%)	17	> 50	> 55
Business Finland vahvistaa kilpailukykyä kannustamalla asiakkaitaan liiketoiminnan rohkeiksi uudistajiksi			
— Business Finlandin asiakkaiden yhteenlaskettujen T&K-panostusten kasvu (%)	2,1	> 6	> 6
— Hankkeisiin osallistuneiden kumppanien lukumäärä ekosysteemeissä, joissa tavoitteena miljardiluokan uusi liiketoiminta (lkm)	-	-	140

Valtuuden ja määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	Määräraha	Valtuus
Avustukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan	223 200	279 334
— alkaville yrityksille		89 261
— pk-yrityksille		90 840
— suuryrityksille		99 233
Julkisen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitus	111 964	148 413
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) vapaaehtoiset ohjelmamaksut	17 684	16 124
RRF-toiminta	106 546	34 070
AV-tuotantokannustin	4 590	20 850
Yhteensä	463 984	498 791

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	382 009	210 533	106 981	41 051	28 310	768 884
Vuoden 2023 sitoumukset	81 975	172 229	129 682	61 177	53 728	498 791
Menot yhteensä	463 984	382 762	236 663	102 228	82 038	1 267 675

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 1 146 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 462 838 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöt (RRF Pilari2)	1 900
Avainalojen vauhdittaminen (RRF Pilari3)	1 507
AV-tuotantokannustin	-6 760
EDIH:ien rahoitus	1 000
ESAn maksut (siirto momentille 32.01.66)	-876
Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurit (RRF Pilari3)	4 900
Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (RRF Pilari1)	8 600
Kumppanuusmallin pilotointi (LTA4 2020)	-4 500
Maksatusten tarkistukset	-19 667
Maksatusten tarkistus (korona-avustukset)	-36 000
Matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukeminen (RRF Pilari3)	900
Mikroelektroniiikan arvoketju (RRF Pilari2)	2 100
Miljardiluokan ekosysteemit ja innovaatiot (HO 2019)	5 600
Suurten yritysten veturiyrityskampanja (LTA4 2020)	-3 000
T&K-rahoituksen lisäys	12 600
Talent Explorer (HO 2019)	1 800
Teollisuuden vähähiilisyys, kiertotalous, digitaalisuus ja teollinen palveluvienti (RRF Pilari3)	700
Teollisuusvetoiset innovaatioekosysteemit	2 000
Terveys- ja hyvinvointiosaaminen ja teknologia (RRF Pilari3)	800
Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi (RRF Pilari3)	600
Tukiohjelma kiinteistö- ja rakentamisalalle ilmastonmuutostaasteisiin (RRF Pilari1)	5 000
Veturihankkeet (RRF Pilari3)	13 600
Uudelleenkohdennus	-4 370
Yhteensä	-11 566

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	463 984 000
2022 II lisätalousarvio	-20 650 000
2022 talousarvio	475 550 000
2021 tilinpäätös	458 077 628

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 364 090 000 euroa.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää energiaturen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston asetusten (1063/2012 ja 1098/2017) ja myöhemmin annettavan vuosien 2023—2027 koskevan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti:

- 1) investointeihin ja selvityksiin, jotka tukevat uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista taikka niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa
- 2) liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian demonstraatiohankkeisiin.

Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) sekä kiertotalouden ja kestävän vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) mukaisiin vetyhankkeisiin, akkuarvoketjuhankkeisiin sekä liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointihankkeisiin sekä Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille unionin normit ylittäviin ympäristönsuojelun investointihankkeisiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen sekä jätteen kierrätystä ja uudelleenkäyttöä koskeviin investointihankkeisiin.

Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin energiainvestointi- ja energiainfrastruktuurihankkeisiin (VNA tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022—2026).

Määrärahaa saa käyttää liikenteen biopolttoaineiden hyödyntämiseen liittyvistä selvityksistä aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 saa tehdä uusia sitoumuksia enintään 315 100 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2023 enintään 638 200 000 eurolla.

Määrärahasta on varattu

- 1) 61 740 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 61 740 000 euroa ja valtuudesta 30 000 000 euroa energiateknologian uusiin investointeihin (RRF pilari1)
- 3) 50 800 000 euroa ja valtuudesta 20 000 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1)

4) 19 000 000 euroa ja valtuudesta 12 000 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Energiatuki on osa taloudellista ohjausta, jolla energiajärjestelmää pyritään ohjaamaan tehokkaampiin ja ilmaston sekä ympäristön kannalta parhaisiin ratkaisuihin. Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinvestointien (sis. sähköinen liikenne ja vetyteknologia) tukemiseen. Määrärahaa voidaan käyttää EU:n strategiseen energiateknologiasuunnitelmaan sisältyvien Suomessa toteutettavien isojen demonstraatiolaitosten tukemiseen. Myös liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja käytön edistäminen tavoitteiden mukaiselle tasolle Suomessa edellyttää energiatukipanosten kohdentamista uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin.

Energiatukea kohdennetaan myös kaupunkien lämmittämisen vähähiilisyttä edistäviin ja erityisesti myös muuhun kuin polttoon perustuviin uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin.

Business Finland vastaa teknologian pilotointiin liittyvistä hankkeista ja työ- ja elinkeinoministeriö demonstraatiolaitoksille suunnattavista avustuksista.

Energiatuki on investointihankkeissa enintään 30 % ja selvityshankkeissa enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Lisäksi tukea voidaan korottaa investointihankkeessa 10 %-yksikköä hankkeen sisältämän uuden teknologian osalta. Selvityshankkeessa vastaava korotus voidaan tehdä, kun tuki myönnetään kunnalle tai pk-yritykselle.

Momentin määrärahasta 193 280 000 euroa ja myöntämisvaltuudesta 62 000 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia investointeja energiainfrastruktuuriin ja uuteen energiateknologiaa sekä vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen. Investoinnit suunnataan uusiutuvan energian tuotantoon ja energiansiirtoon siten, että ne mahdollistavat kasvihuonekaasujen vähentämisen. Investointeja tehdään uusiutuvan energian eri tuotantomuotoihin, kuten merituulivoimaan ja teollisen kokoluokan aurinkoenergiaan. Energiajärjestelmiä ja energian varastointia koskevat hankkeet pyrkivät edistämään ratkaisuja, joilla vähennetään fossiilisen energian käyttöä energiajärjestelmissä ja edistetään energiajärjestelmän integraatiota. Vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseksi pyritään mahdollistamaan puhtaalla energialla tuotetun vedyn tuotanto, hyödyntämisen skaalaaminen ja ratkaisut hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen. Vihreän siirtymän ja digitalisaation vaatimukset huomioidaan hankkeiden rahoituspäätöksissä.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2021	2022	2023
	toteutuma	tavoite	tavoite

Uuden teknologian käyttöönotto lisääntyy energian tuotannossa ja käytössä

Energiahuollon monipuolisuus säilyy hyvänä

— Energiatuella myötävaikutetut investoinnit (milj. euroa)	643 2 685	3 356 1 288	1 610
— Myönnetty energiatuki (milj. euroa)	156,8	671,28	322
— Energiatuen vipuvaikutus (investoinnit/tukimäärä)	4,1	4—5	4—5

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	349 090	253 340	83 225	11 160	696 815
Vuoden 2023 sitoumukset	15 000	126 800	116 300	57 000	315 100
Menot yhteensä	364 590	380 140	199 525	68 160	1 011 915

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Akkustrategian mukaiset investoinnit	10 000
Alueellinen energianeuvonta (siirto momentilta 32.20.20)	20
Arviomäärärahan tarkentuminen	17 710
Energiatuki	20 000
Investoinnit uuteen energiateknologiaan (RRF Pilari 1)	12 000
Lisävaltuuden maksatusten poistuminen	-11 500
Suuret demohankkeet (LTA4 2020)	-4 000
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF Pilari 1)	19 000
Vetyhankkeet	20 000
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF Pilari 1)	50 800
Uudelleenkohdennus	-500
Yhteensä	133 530

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	364 090 000
2022 II lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	230 560 000
2021 tilinpäätös	30 690 127

(42.) Kiertotalouden ekosysteemien ja osaamislustojen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

2021 tilinpäätös	1 000 000
------------------	-----------

(43.) Yritysvetoisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä kiertotalouden ja toimialojen kasvun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

2021 tilinpäätös	64 200 000
------------------	------------

43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta säädetyn lain mukaisten tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia laissa määriteltyille toimialoille vuosien 2021—2025 tietojen perusteella. Laissa määriteltyjen toimialojen katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille päästökaupan sähkönhintaan aiheuttaman lisäkustannuksen johdosta. Sähköistämistuen tavoitteena on ehkäistä riskiä hiilivuodolle, turvata teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ohjata toiminnanharjoittajia kehittämään teollista tuotantoaan hiilineutraalimmaksi. Toiminnanharjoittajien tulisi käyttää myönnetystä tuesta vähintään 50 % kehittämistoimiin, jolla ne edistävät toimintansa muuttumista hiilineutraalimmaksi.

Sähköistämistukea maksetaan vuosien 2021—2025 tietojen perusteella vuosien 2022—2026 talousarvioista. Maksettavan tuen suuruus riippuu muun muassa päästöoikeuden hinnasta ja tuensaajan sähkönkulutuksesta tai tuotannon määrästä. Arvio tuen laskennassa sovellettavasta päästöoikeuden hinnasta vuonna 2022 on 27 euroa. Vuositasolla maksettavan tuen enimmäismäärä on rajattu enintään 150 000 000 euroon. Laissa energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta säädetään tuen myöntämisen perusteista ja tuen määrän laskemisesta.

2023 talousarvio	150 000 000
2022 II lisätalousarvio	87 000 000

(44.) Kiertotalouden investointituki (siirtomääräraha 3 v)

2021 tilinpäätös	1 000 000
------------------	-----------

(45.) LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 talousarvio	5 532 000
2021 talousarvio	5 532 000

46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 592 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laivanrakennuksen innovaatioihin myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (364/2015) mukaisiin avustuksiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2023 enintään 15 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus myöntää rekisteröidyille laivanrakennusyrityksille, laivankorjausyrityksille tai laivakonversioyrityksille uuden alustyyppin kehittämiseen ja suunnitteluun, aluksen innovatiivisiin osiin, jotka voidaan erottaa aluksesta erillisinä osioina sekä innovatiivisiin tuotanto-, suunnittelu- ja logistiikkamenetelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	18 592	18 325	11 000	3 000	50 917

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-1 193
Yhteensä	-1 193

2023 talousarvio	18 592 000
2022 talousarvio	19 785 000
2021 tilinpäätös	4 230 067

47. Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta annetun asetuksen (178/2022) mukaisesti:

1) 5 000 000 euroa ryhmään 1 kuuluville hankkeille (ajoneuvojen suuritehoisten latauspisteiden investointihankkeet)

- 2) 3 000 000 euroa ryhmään 2 kuuluville hankkeille (paikallisen joukkoliikenteen latauspisteiden investointihankkeet)
- 3) 1 700 000 euroa ryhmään 3 kuuluville hankkeille (paineistetun biokaasun tankkausasteiden investointihankkeet)
- 4) 2 200 000 euroa ryhmään 4 kuuluville hankkeille (nesteytetyn biokaasun tankkausasteiden investointihankkeet)
- 5) 1 000 000 euroa ryhmään 5 kuuluville hankkeille (uusiutuvan vedyn tankkausasteiden investointihankkeet).

Määräraha on varattu 6 400 000 euroa julkisiin liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Julkisten liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuuri-investointien tavoitteena on laajentaa olemassa olevaa latausinfrastruktuuria. Tuen tavoitteena on lisätä suuritehoisten latausasemien määrää vähintään 376 asemalla, joukkoliikenteen latauspisteiden määrää vähintään 417 pisteellä, paineistetun kaasun (CBG) tankkausasteiden määrää vähintään 25:llä ja nesteytetyn kaasun (LBG) tankkausasteiden määrää vähintään 14:llä vuoden 2024 loppuun mennessä.

Osa-alue edistää merkittävästi vihreää siirtymää tukemalla liikenteen siirtymää pois fossiilisista polttoaineista. Toimenpiteillä voidaan ehkäistä myös vihreästä siirtymästä aiheutuvia alueellisia ja sosiaalisia negatiivisia vaikutuksia. Liikenteen päästövähennykset ovat keskeisessä roolissa taakanjakosektorin vuoden 2030 päästövähennystavoitteen ja EU:n vuoden 2050 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. Investoinnit toteuttavat kansallisen energia- ja ilmastostrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tavoitteita taakanjakosektorin päästöjen vähentämisestä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko	-6 800
Liikennesähkön ja kaasun julkisen jakeluinfrastruktuuri	6 500
Yhteensä	-300

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	12 900 000
2022 II lisätalousarvio	15 000 000
2022 talousarvio	13 200 000
2021 tilinpäätös	8 000 000

48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 310 811 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa lain (1396/2010) mukaisesti:

- 1) syöttötariffin (tuulivoima, biokaasu, puupolttoaineet) maksamiseen
- 2) metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen (tuotantotuen ja sen korotuksena maksettavan kaasutinpreemion) maksamiseen
- 3) tarjouskilpailuun perustuvan preemiotuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tuotantotuella tuetaan syöttötariffijärjestelmään hyväksytyin voimalaitoksen tuulivoimaan, biokaasuun, metsähakkeeseen tai puupolttoaineeseen perustuvaa sähkön tuotantoa. Tuulivoiman, biokaasu- ja puupolttoainesähkön tuottajille maksetaan syöttötariffijärjestelmässä tukena laissa asetetun tavoitehinnan ja sähköpörssissä toteutuneen kolmen kuukauden Suomen aluehinnan keskiarvon erotus (syöttötariffijärjestelmä) sekä metsähakesähkön tuottajille päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuvaa tukea. Biokaasu- ja puupolttoainesähkön tuottajille maksetaan lisäksi syöttötariffin korotuksena lämpöpreemiota yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa sekä metsähakesähkön tuottajille syöttötariffin korotuksena kaasutinpreemiota kaasutettaessa metsähaketta kaasuttimessa pölypolttokattilan polttoaineeksi.

Vuonna 2018 pidettiin kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaisesti teknologianeutraali tarjouskilpailu uusiutuvan energian tuesta. Tukea myönnettiin seitsemälle hankkeelle, joiden yhteenlaskettu sähkön tuotantomäärä vuodessa on 1,36 TWh. Tuki maksetaan preemiona (keskihinta 2,49 euroa/MWh) voimalaitoskohtaisesti enintään 12 vuoden ajan tuotannon aloittamisesta. Preemion enimmäismäärä maksetaan sähkön kolmen kuukauden markkinahinnan keskiarvon ollessa enintään 30 euroa/MWh. Hyväksytyjen hankkeiden enimmäistukimäärä on 3,5 milj. euroa vuodessa.

Euroopan unionin tavoitteena oli nostaa uusiutuvan energian osuus 20 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Suomelle asetettu tavoite oli 38 %, mikä ylitettiin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu, ns. RED II) määrittelee, että jäsenmaiden on varmistettava yhteisesti, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 % unionin energian kokonaisloppukulutuksesta v. 2030. Jäsenvaltioiden on asetettava kansalliset panoksensa, jotta ne voivat yhteisesti saavuttaa unionin yleistavoitteen. Suomi on ilmoittanut komissiolle kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan tavoittelevansa 51 prosentin uusiutuvan energian osuutta v. 2030.

Tuotantotuki ja tavoitehinnat

Tuulivoiman, biokaasusähkön ja puupolttoainesähkön tavoitehinnat (euroa/MWh)	83,50
Biokaasusähkön lämpöpreemio sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (euroa/MWh)	50,00
Puupolttoainesähkön lämpöpreemio sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (euroa/MWh)	20,00
— enintään vuodessa/puupolttoainesähköä tuottava voimalaitos (euroa)	750 000
Metsähakesähkön tuottajille maksettava, päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuva tuotantotuki (enintään euroa/MWh, kun 3 kuukauden päästöoikeuden keskihinta enintään 10 euroa/t ja turpeen vero 1,90 euroa/MWh)	18,00

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

- Suomi saavuttaa uusiutuvalle energialle asetetut tavoitteet
- Tukiohjelma edesauttaa Suomen muuttumista vähähiiliseksi yhteiskunnaksi.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tuulivoimalat	304 308 000
Biokaasuvoimalat	2 968 000
Puupolttoainevoimalat	135 000
Preemiotuki	3 400 000
Yhteensä	310 811 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Sähkömarkkinahinnan ja päästöoikeuden hinnanmuutokset	-87
Tuulivoiman tuotantomäärän muutos	1 287
Yhteensä	1 200

2023 talousarvio	310 811 000
2022 II lisätalousarvio	-174 211 000
2022 talousarvio	309 611 000
2021 tilinpäätös	201 023 765

(49.) *Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki* (siirtomääräraha 3 v)

2021 tilinpäätös	10 982 000
------------------	------------

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 157 160 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) sekä Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille:

1) tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan

2) pääosin nuoria innovatiivisia yrityksiä palvelevien yrityskehittämöjen ja riskipääomarahastoa kokoavien yritysten toiminnan käynnistämiseen.

Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy tai epäonnistuu, Business Finlandilla on lainansaajan hakemuksesta oikeus luopua lainasaatavasta tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksessa (1444/2014) tarkemmin määritellyllä tavalla.

Lainat myönnetään pääsääntöisesti vakuutta vaatimatta. Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Valtiokonttorilla on oikeus sopia lainansaajan kanssa aiemmin myönnettyjen pääomalojen ja niille kertyneiden korkojen muuttamisesta vieraan pääoman ehtoisiksi lainoiksi osakeyhtiölain (624/2006) mukaisesti. Valtiokonttori voi myös sopia lainojen erääntymisestä tällaisten muutosten yhteydessä. Muutos voidaan tehdä vain muiden velkojien suostumuksella.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 uusia lainoja saa myöntää enintään 146 823 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2023 enintään 50 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Lainoilla kannustetaan yrityksiä ja muita yhteisöjä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä yhteisiin teknologia-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelmiin, joiden avulla pyritään nopeuttamaan kehitystä sekä kasvattamaan jalostusarvoa ja tuottavuutta.

Lainat myönnetään enintään 10 vuodeksi. Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy, voidaan laina-aikaa erittäin painavasta syystä pidentää enintään 20 vuoteen. Lainoista perittävän koron arvioidaan olevan 1 % v. 2023. Lainana myönnettävän käynnistystuen määrä on enintään 1 milj. euroa (nuorille innovatiivisille yrityksille enintään 2 milj. euroa) ja laina-aika enimmillään 10 vuotta.

Lainojen takaisinmaksuista saatavat tulot on merkitty momentille 15.01.04 ja korot momentille 13.01.05.

Vaikuttavuustavoitteet on esitetty momentin 32.20.40 yhteydessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	96 963	20 740	7 170	1 750	126 623
Vuoden 2023 sitoumukset	60 197	51 388	14 682	20 556	146 823
Menot yhteensä	157 160	72 128	21 852	22 306	273 446

Business Finlandin myöntämien lainojen lainakanta¹

	2019	2020	2021
Lainakanta vuoden lopussa (milj. euroa)	1 045,7	1 126,1	1 136,1
Tileistä poistetut perimättä jätöt (milj. euroa)	25,9	30,6	18,5

¹⁾ Sisältää myös momentilta 32.20.87 myönnetyt lainat.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-85 790
Maksatusten tarkistukset (siirto momentille 32.40.89)	-600
Yhteensä	-86 390

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	157 160 000
2022 II lisätalousarvio	-56 000 000
2022 talousarvio	243 550 000
2021 tilinpäätös	135 851 800

87. *Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osakeyhtiölain (624/2006) mukaisten vakuudettomien pääomalojen myöntämiseen yrityksille ja muille yhteisöille liiketoimintaekosysteemiä uudistavaan toimintaan.

Lainoja voidaan myöntää valtiontukea sisältämättömänä pääomalinana tai Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisena käynnistystukena. Mikäli laina on myönnetty käynnistystukena ja nuoren yrityksen tavoittelema yritystoiminta epäonnistuu, lainan maksamaton pääoma ja korot voidaan poikkeustapauksessa jättää perimättä tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksessa (1444/2014) tarkemmin määriteltävällä tavalla.

Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Pääomaloilla rahoitetaan käynnistysvaiheessa olevia yrityksiä, jotka toiminnallaan uudistavat teollisuutta ja kehittävät uusia liiketoimintaekosysteemiä. Tavoitteena on uuden, aineettoman pääoman ja osaamisen tehokkaaseen hyödyntämiseen perustuvan yritystoiminnan edistäminen talouskasvun tukemiseksi.

Rahoitettava toiminta voi liittyä esimerkiksi liiketoimintaekosysteemin operaattorin toimintaan tai tietoteknologisten kehittelemiseen.

Vaikuttavuustavoitteet on esitetty momentin 32.20.40 yhteydessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	8 250	8 250

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	8 250 000
2022 II lisätalousarvio	6 100 000
2022 talousarvio	8 250 000
2021 tilinpäätös	14 206 000

30. Työllisyys ja yrittäjyys

Selvitysosa: Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla tuetaan työvoiman osaamisen kehittämistä, yritysten kansainvälistymistä ja kasvua, alkavaa yritystoimintaa sekä torjutaan työttömyyttä ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla kehitetään pk-yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyä ja vaikutetaan myös toimintaympäristön muutoksiin, joita aiheuttavat digitalisaatio, globalisaatio, väestön ikääntyminen sekä energiapolitiikan ja ilmastonmuutoksen tuomat haasteet.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla on kiinteä yhteys elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikassa painotuksena on työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen vastaamalla yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä luomalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle. Yritysten kehittymistä, rakennemuutosten hallintaa ja työurien jatkumista tuetaan toteuttamalla yritysten tarpeiden mukaista työvoimakoulutusta ja yritystoiminnan kehittämispalveluja. Työnhakijoiden osaamista päivitetään helpottamaan yritysten osaavan työvoiman saatavuutta. Uusien yritysten syntymistä edistetään starttirahalla ja antamalla alkaville yrityksille kokonaisvaltaista tukea niiden elinkaaren alkuvaiheissa neuvonnan ja koulutuksen keinoin. TE-toimiston tehtävänä on yritys- ja työnantajalähtöinen työnvälitys, joka tukee nopeaa työllistymistä ja avoimien työpaikkojen mahdollisimman tehokasta täyttöä.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus on sitoutunut pitkäjänteiseen työhön työllisyysasteen nostamiseksi tekemällä pää-töksiä, joilla voidaan saavuttaa arviolta 80 000 lisätyöllistä. Hallituksen tavoitteena on, että vuosikymmenen puolivälissä työllisyysaste on 75 %. Puoliväliriihessä ja sitä ennen päätettyihin toimenpiteisiin sisältyy systeeminen muutos kohti pohjoismaista työvoimapalvelumallia, toimenpiteet yli 55-vuotiaiden työllisyysasteen nostamiseksi, palkkatuen uudistaminen ja rekrytointitukikokeilu, Työkanava Oy:n perustaminen osatyökykyisten työllistämiseksi, työvoimapalvelujen siirto kuntiin, ohjaamotoiminnan kehittäminen, jatkuvan oppimisen uudistamistyö, kotouttaminen ja työperäinen maahanmuutto, oppisopimuskoulutuksen kehittäminen, hankintojen vauhdittaminen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy, työkykyohjelman laajennus sekä muut kohtaantoa ja työvoiman saatavuutta tukevat toimenpiteet.

Myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemusta ja osallisuutta edistämällä. Kielikoulutukseen tulee päästä kolmen kuukauden kuluessa myönteisen

oleskelulupapäätöksen saamisesta. Maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä tuetaan työvoimakoulutuksena toteutettavalla kotoutumiskoulutuksella.

Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vaikutukset voivat heijastua työllisyys- ja yrittäjäyksiöpolitiikkaan esimerkiksi ukrainalaisten työnhakijoiden palveluiden tarpeena, Venäjän vastaisista pakotteista kärsivien yritysten tuen tai toiminnan uudelleenkohdentamisen kautta sekä muiden yleiseen taloustilanteeseen heijastuvien vaikutusten kautta. Alkuvuodesta 2020 laajalle levinneen koronavirusepidemian taloudelliset vaikutukset saattavat heijastua jossain määrin vielä vuonna 2023 harjoitettavaan työllisyys- ja yrittäjäyksiöpolitiikkaan.

Työvoimapalvelujen piirissä henkilöitä keskimäärin (htv) vuoden aikana (sisältää kokonaan tai osin momentilta 32.30.51 rahoitettavat palvelut, laskentaperuste: talousarviovuodelle esitetyt määrärahat)

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Palkkatuettu työ ³			
— Valtionhallinto	481	500	500
— Kunnat ja kuntayhtymät ²	6 726	7 550	3 000
— Yksityinen sektori	13 499	14 400	9 000
Starttiraha ¹	3 504	2 400	1 900
Työvoimakoulutuksen hankinta ¹	11 119	11 400	9 000
— Ammatillinen koulutus	4 401	5 100	1 500
— Kotoutumiskoulutus	6 718	6 300	7 500
Valmennukset	2 091	3 950	1 800
Yhteensä	37 420	40 200	25 200
Työkokeilut	5 592	6 000	6 000
Yhteensä	43 012	46 200	31 200

¹⁾ Starttirahan ja työvoimakoulutuksen volyyymeissa on mukana ainoastaan työ- ja elinkeinoministeriön työllisyysmäärärahoista rahoitettava starttiraha ja työvoimakoulutus

²⁾ Kuntien ja kuntayhtymien palkkatuessa on mukana vuosien 2021—2022 luvuissa kuntien velvoitetyöllistäminen. Velvoitetyöllistämisen rahoitus on siirretty momentille 32.30.55

³⁾ 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen arvioidaan korvaavan osan palkkatuetusta työstä

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2023:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto paranee			
— Työttömyyden keskimääräinen kesto (vkoa)	57	45	45
— Työnantajayritysten määrä (lkm)	87 000	87 000	87 000
Työttömyysjaksot lyhenevät			
— Virta yli 3 kk työttömyyteen (%)	41,3	< 38	< 38

Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

Alueiden kehittäminen on valtion, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa laaja-alaista ja monitasoista toimintaa, joka perustuu alueiden erilaisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin. Aluekehittämisessä eri toimijoiden tavoitteita ja toimenpiteitä tarkastellaan kokonaisuutena sekä valtakunnallisesta että alueiden näkökulmasta.

Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävästä kasvusta ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Alueiden kehittämistoimintaa suuntaavat alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain lisäksi valtioneuvoston hallituskaudeksi määrittelemät alueiden kehittämisen painopisteet (aluekehittämispäätös) ja maakuntien liittojen valmistelemat maakuntaohjelmat. Näitä kansallisia tavoitteita tuetaan EU:n ohjelmakausille 2014—2020 ja 2021—2027 laadittujen ohjelmien toteutuksella.

Valtioneuvoston aluekehittämispäätös vuosille 2020—2023 sisältää viisi painopistettä, jotka ovat ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet, uudistuva elinkeinoelämä ja tki-toiminnan vauhdittaminen, osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy. Ministeriöt huomioivat aluekehittämispäätöksen tavoitteet omassa ja hallinnonalansa toimissa.

Maakuntien liitot huomioivat aluekehittämispäätöksen omassa strategia- ja ohjelmatyössään ja toteuttavat päätöstä yhdessä kaupunkien, kuntien sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien toimijoiden kanssa. Aluekehittämisen painotukset ja tavoitteet maakunnissa määritellään maakuntaohjelmassa. Pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin perustuva maakuntaohjelma tarkentaa maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa lähivuosina. Maakunnan alueella toimivien viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelma ja edistää sen toteuttamista.

Valtakunnan tasolla aluekehittämisen kokonaisuudesta vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama alueiden uudistumisen neuvottelukunta, joka yhteensovittaa ja linjaa alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta ja vaikuttavuutta. Neuvottelukunnan keskeisiä tehtäviä on seurata valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen toteuttamista, edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä, ennakoita ja seurata aluekehitystä ja käsitellä alueiden kehittämiseen liittyviä keskeisiä uudistuksia.

Pääosa alueellisista kehittämistoimista kanavoituu ELY-keskusten kautta. Kullekin ELY-keskukselle sekä aluehallintovirastolle laaditaan hallituskaudeksi tulossopimus, jota tarkistetaan vuosittain. Tulossopimus perustuu aluehallintovirastoille ja ELY-keskuksille laaditussa yhteisessä strategia-asiakirjassa asetettuihin yleisiin tavoitteisiin ja päämääriin sekä alueen maakuntaohjelmiin.

Aluekehittämisen lähtökohtana ovat alueiden ja kaupunkien vahvuudet ja erityispiirteet. Kaupungit ovat kasvun vauhdittajia sekä olennainen osa aluekehittämistä ja niiden vahvuuksia tulee hyödyntää aluekehittämispolitiikan vahvistamiseksi. Monimuotoinen, vuorovaikutukseen ja kumppanuuteen perustuva kaupunkipolitiikka huomioi haasteiltaan ja kehitysedellytyksiltään eroavat kaupungit. Kaupunkikehittämistä toteutetaan sekä EU:n tasolla että kansallisesti. Sopimuksellisuus ja kumppanuus ovat alue- ja kaupunkikehittämisen keskeisiä elementtejä.

"Kestävä kasvua ja työtä 2014—2020" Suomen rakennerahasto-ohjelma sisältää sekä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) että Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimet. Ohjelmassa on viisi toimintalinjaa. Niillä tuetaan erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä, uuden tiedon ja osaamisen tuottamista ja hyödyntämistä, työllisyyttä ja työvoiman liikkuvuutta, koulutusta, ammattitaitoa ja

elinikäistä oppimista sekä sosiaalista osallisuutta ja köyhyyden torjuntaa. Läpileikkaavana horisontaalisena erityistavoitteena on muun muassa vähähiilisen talouden edistäminen, johon kohdistuu 25 % EAKR:n rahoituksesta. Rakennerahasto-ohjelma toteuttaa ja edistää Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita.

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelma "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" sisältää Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimet. EAKR-toimien avulla kehitetään alueiden ja yritysten elinkeino- ja työelämälähtöisiä tutkimus- ja innovointivalmiuksia, digitalisaatiota, pk-yritysten kestävästä kasvusta ja kilpailukykyä, energiatehokkuutta, ilmastonmuutokseen sopeutumista, kiertotaloutta ja paikallisen saavutettavuuden lisäämistä. Ohjelman ESR-toimet tukevat työllisyyttä, osaamista, työelämän kehittämistä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. JTF-toimien avulla tuetaan niitä alueita, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen vuoksi.

(31.) Ravitsemisyrittäjien tukeminen (arviomääräraha)

2021 tilinpäätös

10 661 799

32. Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 190 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti kunnille tai kuntayhtymille Ohjaamojen monialaisuuden vahvistamiseen myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen.

Määräraha on varattu Ohjaamojen monialaisuuden vahvistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentin määrärahaa käytetään kunnille myönnettävään valtionavustukseen ohjaamotoimintaan. Ohjaamoiden palvelut on suunnattu kaikille alle 30-vuotiaille, jotka saavat ohjaamoiden kautta laaja-alaisesti maksutonta apua ja tukea.

Ohjaamotoiminnan vahvistamiseksi otetaan käyttöön vuosiksi 2021—2024 kannustinmalli, jonka kautta kunnat voivat hakea valtionavustusta henkilöstön palkkakuluihin. Mallissa kunta palkkaa yhden henkilön ja voi tämän jälkeen saada valtionavustusta toisen henkilön palkkaamiseen.

Kannustinmallin tavoitteena on varmistaa, että kunnilla on mahdollisuudet ja riittävästi välittömiä kannustimia ylläpitää ja kehittää Ohjaamojen monialaista palvelukykyä. Kunnan Ohjaamoihin tekemien rekrytointien tulee kohdentua joko sosiaali- ja terveystalouden tai opetusalan asiantuntijoihin.

Momentin määräraha on EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettavaa ja tukee digitalisaatiotavoitetta, kun Ohjaamoiden yhteydessä kehitetään digitaalista verkko-ohjausta sekä mielen hyvinvoinnin tuen sähköisiä alustoja. Tavoitteena on, että vähintään 60 prosentilla Ohjaamoista on tarjolla läsnä olevaa

palvelua sosiaali- ja terveyspalveluista sekä koulutussektorilta v. 2024 siten, että ne linkittyvät nuorten matalan kynnyksen palveluihin.

Vaikuttavuus

	2021 toteutuma	2024 tavoite
Ohjaamotoiminnan monialaisuus vahvistuu		
— Ohjaamojen osuus, joissa työskentelee asiantuntijoita sosiaali- ja terveyspalveluista tai koulutussektorilta (%)	33	60
— Kannustinmallin kautta palkattu uusi henkilöstö yhteensä	-	50
— Valtionavustuksen vipuvaikutus (uusi henkilöstö yhteensä/valtionavustuksella palkattu henkilöstö)	-	50/25

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	3 190 000
2022 talousarvio	3 190 000
2021 tilinpäätös	3 190 000

33. Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 585 000 euroa.

Momentin määrärahaa saa käyttää turveliketoimintaa harjoittaville yrittäjille maksettaviin avustuksiin tai muuhun sopeutusrahaan.

Selvitysosa: Turpeen energiakäyttö on laskenut ennakoitua nopeammin. Kehityskulun seurauksena turvealan yritykset ja yrittäjät ovat ajautuneet asemaan, jossa turvealalla ei ole aiemmassa laajuudessa liiketoimintaedellytyksiä.

Momentin määrärahaa kohdennetaan turvetuotannosta luopuville yrittäjille.

Momentin määrärahan lisäksi turveyritysten ja -yrittäjien hallittua siirtymää uuteen yritystoimintaan sekä yrittäjien ja työntekijöiden uudelleentyöllistymistä ja -kouluttautumista tuetaan talousarvion momenteilta 30.40.22, 30.40.47, 32.01.02, 32.01.03, 32.30.42, 32.30.51 ja EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) rahoituksella.

2023 talousarvio	30 585 000
2022 II lisätalousarvio	—
2021 tilinpäätös	30 585 000

(34.) Valtion korvaukset kunnille työllisyyden edistämisen kuntakokeilun viivästyisestä (kiinteä määräraha)

2022 II lisätalousarvio

4 450 000

40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti erityisavustuksena kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen KEINOn toimintaan
- 2) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden kulutusmenoihin käytettäväksi kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen KEINOn toimintaan
- 3) valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti Talent Hub -toiminnan tukemiseen
- 4) kulutusmenojen maksamiseen
- 5) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen ja henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen
- 6) ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeiden toteuttamisen kannalta perusteltua.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Talent Hub -toimintamallin sopimusperusteiseen yhteistyöhön. Tavoitteena on mahdollistaa organisaatorajat ylittävät palvelupolut kansainvälisille osaajille ja yrityksille osaajien houkutteluun, maahantuloon, asettautumiseen, rekrytointiin ja osaamisen hyödyntämiseen liittyen. Talent Hub -yhteistyö kiinnittää kansainvälisiin osaajiin liittyvät palvelut osaksi alueiden innovaatio- ja yrityspalveluekosysteemiä.

Määrärahalla tuetaan myös kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostoimaisen KEINO-osaamiskeskuksen toimintaa. KEINOn toimilla parannetaan julkisen sektorin kyvykkyyttä kestävien ja innovatiivisten hankintojen hyödyntämiseen erityisesti hiilineutraalisuus- ja kiertotaloustavoitteiden toteuttamisessa sekä digitalisaation ja datan käytön edistämisessä. KEINOn toimilla ja palveluilla vauhditetaan julkisen sektorin ja yritysten välistä yhteistyötä, edelläkävijäratkaisuiden skaalautumista sekä alueellisten ekosysteemipilottien toteutusta. Määrärahalla lisätään kestävien ja innovatiivisten hankintojen määrää ja vaikuttavuutta sekä madalletaan kynnystä uusien kestävien ratkaisujen hankkimiseen ja käyttöönottoon kehittämällä erilaisia riskien jakamisen toiminta- ja rahoitusmalleja. KEINO tukee toimillaan myös kansallisen hankintastrategian toteutusta.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 500 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 2 500 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

KEINO-osaamiskeskus	2 000
Talent Hub -toimintamalli	1 000
Yhteensä	3 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueelliset innovaatiot ja kokeilut	-9 000
Aluekehitysrahoitus	-6 300
KEINO-osaamiskeskus	-2 000
KEINO-osaamiskeskus (siirto momentilta 32.01.01)	180
Sopimusperusteisen yhteistyön rahoitus	-7 700
Talent Hub -rahoitus	-2 000
Varautuminen ÄRM-tilanteisiin	-8 600
Yhteensä	-35 420

2023 talousarvio	3 000 000
2022 talousarvio	38 420 000
2021 tilinpäätös	52 100 000

41. Valtionavustus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain mukaisesti maksettavaan yleisavustukseen osatyökykyisten työllistymistä edistävälle osakeyhtiölle.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena ja se voidaan maksaa ennakkona.

Selvitysosa: Erityistehtäväyhtiö Työkanava Oy:n tavoitteena on parantaa osatyökykyisten työllistymistä ja tukea työstä-työhön siirtymiä edelleen avoimille työmarkkinoille tarjoamalla sen palveluksessa oleville työntekijöille riittävän pitkäkestoista työtä. Yhtiö pyrkii toimimaan tuloksellisesti, mutta yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa omistajilleen osinkoa eikä liikevoittoa.

Yhtiön liiketoiminnan tulee olla sellaista, ettei se vähäistä enempää vääristä kilpailua avoimilla markkinoilla toimivien yhteisöjen, kuten yritysten ja järjestöjen vastaavaa palvelujen tarjontaa. Yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelu on markkinaehtoista.

Määrärahaa kohdennetaan yhtiölle kompensoimaan osatyökykyisten alentunutta työkykyä, osaamista ja tuottavuutta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtionavustus Työkanava Oy:lle	10 000
Yhteensä	10 000

2023 talousarvio	10 000 000
------------------	------------

2022 II lisätalousarvio

10 000 000

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 430 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain (758/2021) mukaisten avustusten maksamiseen yritysten kehittämis- ja investointihankkeisiin sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin.

Määrärahaa saa käyttää EU:n yleisen talousarvion brexit-mukautusvarausta koskevan EU:n parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1755 artiklan 15 mukaisten rahoitusoidkaisuiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 saa uusia sitoumuksia tehdä enintään 20 400 000 eurolla.

Momentin määrärahasta on varattu 3 030 000 euroa ja valtuudesta 5 400 000 euroa kasvun kiihdyttämisohjelman toimeenpanoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Momentin määrärahasta ja valtuudesta 3 000 000 euroa on varattu EU:n yleisen talousarvion brexit-mukautusvarauksen toimeenpanoon.

Selvitysosa: Momentin valtuudesta käytetään 10 000 000 euroa alueelliseen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen. Rahoitusta kohdennetaan korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön yritysten kanssa. Lisäksi rahoitusta kohdennetaan pienten yritysten, arvoverkostoissa toimivien pk-yritysten ja tutkimuslähtöisten aloittavien yritysten innovaatiotoimintaan sekä olemassa olevien teknologioiden ja uusien ratkaisujen nykyistä nopeampaan hyödyntämiseen. Tavoitteena on aktivoida enemmän pk-yrityksiä innovaatiotoimintaan ja samalla parantaa näiden yritysten innovaatiokyvykkyyttä tukemaan markkina- ja asiakaslähtöistä arvonluontia. Toimenpiteet tukevat kansallisen TKI-tiekartan tavoitteiden saavuttamista.

Momentin valtuudesta käytetään 7 400 000 euroa hallitusohjelman mukaisesti pk-yritysten kasvun kiihdyttämisohjelman ja Suomen kestävä kasvun ohjelman mukaisiin yritysten kehittämisavustuksiin. Kasvun kiihdyttämisohjelma kohdistuu erityisesti kasvun alkuvaiheessa olevien pk-yritysten kasvu- ja kansainvälistymisvalmiuksien tukemiseen.

Momentin valtuudesta käytetään 3 000 000 euroa EU:n yleisen talousarvion brexit-mukautusvarauksen toimeenpanoon. Määräraha käytetään Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erosta pk-yrityksille aiheutuvien taloudellisten haittojen vähentämiseen.

Momentin määrärahasta 3 030 000 euroa ja valtuudesta 5 400 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavaa. Rahoituksen avulla tuetaan vähintään 140 yrityksen kasvu- ja

kansainvälistymisvalmiuksia vuonna 2023. Tavoitteena on tukea erityisesti digitaalisten teknologioiden ja toimintatapojen hyödyntämistä pienten yritysten liiketoiminnassa ja kansainvälistymistoimissa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	11 130	5 700	1 070	-	17 900
Vuoden 2023 sitoumukset	8 300	7 300	3 730	1 070	20 400
Menot yhteensä	19 430	13 000	4 800	1 070	38 300

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoitus	4 000
Brexit-mukautusvaraus	3 000
Kasvun kiihdyttämisohjelma (RRF pilari3)	3 030
Maksatuksen tarkistukset	-27 530
Pk-yritysten kasvuohjelma (HO 2019)	800
Turveyrittäjille myönnettävien yritysten kehittämisavustusten maksatukset	700
Uudelleenkohdennus	-200
Yhteensä	-16 200

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	19 430 000
2022 I lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	35 630 000
2021 tilinpäätös	50 153 102

44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2020—2022 annetun valtioneuvoston asetuksen (1193/2020) mukaisen kuljetustuen maksamiseen tukeen oikeutetuilla alueilla toimiville pk-yrityksille niiden valmistamien tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kuljetustukea maksetaan harvaan asutuilla alueilla, eli Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2 -alueella, sekä Saarijärven—Viitasaaren seutukunnan alueella toimivien pienten ja keskiuurten yritysten pitkän matkan tavarankuljetuksista. Kuljetustukijärjestelmän tavoitteena on alentaa syrjäisten

ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja siten ylläpitää ja lisää yritystoimintaa näillä alueilla.

Kuljetustukea maksetaan matkan pituuden mukaan määräytyvänä prosenttiosuutena (9—20 %) hyväksytyistä kustannuksista.

Kuljetustukea maksetaan noin 250 pienelle ja keskisuurelle yritykselle.

2023 talousarvio	6 000 000
2022 talousarvio	6 000 000
2021 tilinpäätös	6 000 000

(45.) *Valtionavustus turvetuotantokoneiden romutukseen* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 II lisätalousarvio	-160 000
2022 talousarvio	9 110 000
2021 tilinpäätös	20 000 000

(46.) *Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiotuki* (arviomääräraha)

2021 tilinpäätös	106 344 381
------------------	-------------

51. *Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 194 710 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisesti:

1) asiantuntija-arviointien, kokeilujen, valmennusten, työvoimakoulutuksen, työnvälityspalvelun, ammatinvalinta- ja uraohjauksen ja yritystoiminnan kehittämisspalvelujen hankintaan, työllisyyspoliittisiin avustuksiin sekä työhön ja palveluihin hakeutuville ja palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin osallistuville maksettaviin kustannusten korvauksiin ja työolosuhteiden järjestelytuen maksamiseen

2) valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin enintään 500 henkilötyövuotta vastaavalta osalta

3) palkkatuen maksamiseen

4) starttirahan maksamiseen muille kuin työttömänä yritystoiminnan aloittaneille

5) vakuutusturvan kustannuksiin.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää:

6) työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1269/2020) annetun lain mukaisesti työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin osallistuvien kuntien tekemien palkkatuki-, starttiraha- ja korvauspäätösten maksamiseen siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) annetussa laissa on säädetty kyseisten palveluiden rahoituksesta

7) ennen työllisyyslain (275/1987) voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kohdissa 1), 2) ja 5) mainittujen kulutusmenojen maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki, starttiraha ja työllisyyspoliittinen avustus budjetoidaan maksuperusteisena, Valtiokonttorin tapaturmavakuutusmaksut maksatuspäätösperusteisena ja muut siirtomenot suoriteperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 saa työvoimakoulutuksen hankinnasta aiheutua valtiolle menoja vuoden 2023 jälkeen enintään 65 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Asiantuntija-arvioinnit	3 000 000
Kokeilut ja valmennukset (490 000 otp)	14 800 000
Työvoimakoulutuksen hankinta	
— Ammatillinen koulutus (1,3 milj. otp)	18 200 000
— Kotoutumiskoulutus (1,6 milj. otp)	56 300 000
Yhteensä	74 500 000
Starttiraha (2 400 htv)	17 500 000
Palkkatuettu työ	
— Valtionhallinto (enintään 500 htv)	11 500 000
— Kunnat ja kuntayhtymät (3 000 htv)	12 750 000
— Yksityinen sektori (9 000 htv)	40 860 000
Yhteensä	65 110 000
Työllisyyspoliittinen avustus	4 000 000
Yritystoiminnan kehittämisspalvelujen hankinta	13 000 000
Korvaukset	700 000
Vakuutusturva	950 000
Työnvälitys-, tieto- ja neuvontapalvelut	900 000
AmmatINVALINTA- ja uraohjaus	260 000
Kaikki yhteensä	194 710 000

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
— 3 kk ammatillisen työvoimakoulutuksen jälkeen työttömäksi jääneiden osuus (%)	41,5	< 39	< 39
— 3 kk palkkatuetun työn jälkeen työttömäksi jääneiden osuus (%)	47,1	< 45	< 45
— 3 kk kotoutumiskoulutuksen jälkeen työttömäksi jääneiden osuus (%)	27,4	< 26	< 26

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	55 000	9 500	500	-	65 000
Vuoden 2023 sitoumukset	-	55 000	9 500	500	65 000
Menot yhteensä	55 000	64 500	10 000	500	130 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnoilla työllistämisen -koordinaatiohanke (siirto momentilta 32.01.40)	26
Hoitajamitoituksesta aiheutuvien kustannusten kattaminen	-10 530
Jatkuvan oppimisen osaamiskeskuksen rahoitus (siirto momentille 29.01.53)	-10 000
Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus (siirto momentille 33.20.50)	320
Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus (siirto momentille 33.20.52)	760
Kotoutumiskoulutus	4 131
Kuntakokeilujen vuosien 2023-2024 jatkon rahoitus (siirto momentille 28.40.01)	-130
Kuntakokeilujen vuosien 2023-2024 jatkon rahoitus (siirto momentille 32.01.03)	-2 133
ONNI-hankkeen vakinaistaminen (siirto momentille 32.01.03)	-2 500
Palkkatuen käytön rajoittaminen	-10 000
Perhevapailta töihin -hanke	-1 780
Pk-yritysten rekrytuskokeilun päättyminen	-11 650
TE-digihanke (siirto momentille 32.01.10)	-15 000
Toimet 55 vuotta täyttäneiden työllistymiseen	2 250
Toimet työurien pidentämiseksi (siirto momentille 32.30.55)	-10 800
Turveyrittäjien ja -työntekijöiden uudelleen työllistymisen tuki	-500
Työkykyohjelman päättyminen	-5 000
Työllisyys-SIB:n tuotonmaksu (siirto momentille 32.01.95)	-1 000
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	220
Uudelleenkohdennus	-16 500
Yhteensä	-89 816

2023 talousarvio	194 710 000
2022 II lisätalousarvio	-1 700 000
2022 talousarvio	284 526 000
2021 tilinpäätös	283 571 000

52. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen
- 2) takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen
- 3) palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin sekä konkurssikustannusten maksamiseen
- 4) kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Palkkaturvajärjestelmä turvaa työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisen työnantajan konkurssin ja muiden maksukyvyttömyystilanteiden varalta. Palkkaturvana voidaan maksaa sellaiset työsuhteesta johtuvat saatavat, jotka työnantaja olisi ollut velvollinen maksamaan työntekijälle.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen palkkaturvalain muuttamisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Palkkaturva	33 230 000
Takaisinperittyjen saatavien palautukset ja korot	80 000
Viranomaismaksut, oikeudenkäyntikulut ja konkurssikustannukset	150 000
Yhteensä	33 460 000

Palkkaturvamenoja vastaavat tulot 33 230 000 euroa on merkitty momentille 12.32.31.

Palkkaturvapalautusten arvioidut 1 000 000 euron korot on budjetoitu momentille 12.32.99.

Palkkaturvan tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Palkkaturvaa peritty takaisin työnantajilta (1 000 euroa)	7 848	7 000	7 500
Palkkaturvaa saaneet työntekijät (lkm)	4 572	6 500	6 000
Palkkaturvapäättökseen saaneet työnantajat (lkm)	1 827	2 200	2 200
Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika (pv)	140	180	180
Hakemuksista käsitelty alle 2 kuukaudessa (%)	28	20	20

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	33 460 000
2022 talousarvio	32 000 000
2021 tilinpäätös	21 511 259

55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 58 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisesti:

- 1) muutosturvakoulutuksen hankintaan
- 2) lain 7 a luvussa tarkoitetun tuen maksamiseen
- 3) lain 11 luvun 1 §:ssä tarkoitetun tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädettyjen 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden edistämiseen tarkoitettuihin toimiin, joita ovat kohderyhmälle tarkoitettu muutosturvakoulutus, 55 vuotta täyttäneiden työhönpaluun tuki sekä kuntien velvoitetyöllistäminen. ELY-keskukset ja TE-toimistot hankkivat muutosturvakoulutuksia ja työllisyysrahasto maksaa koulutukset toteutuneiden kustannusten mukaan. 55 vuotta täyttäneiden työhönpaluun tuki ja kuntien velvoitetyöllistäminen muistuttavat palkkatuettua työtä, mutta toisin kuin palkkatuen kohdalla, on työnantajalla oikeus saada edellä mainitut tuet laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Muutosturvakoulutusmenoja vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.32.99.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Muutosturvakoulutus	22 000 000
55 vuotta täyttäneiden työhön paluun tuki	20 000 000
Kuntien velvoitetyöllistäminen	16 500 000
Yhteensä	58 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Työllisyysrahaston tuloutusta vastaava meno	22 000
Työurien pidentäminen (siirto momentilta 32.30.51)	10 800
Työurien pidentäminen (siirto momentilta 33.20.50)	13 700
Työurien pidentäminen (siirto momentilta 33.20.52)	12 000
Yhteensä	58 500

2023 talousarvio	58 500 000
------------------	------------

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 613 316 000 euroa.

Määrärahaa ja myöntämisvaltuutta saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2021—2027 toimintapoliittisia tavoitteita ”Älykkäämpi Eurooppa”, ”Vihreämpi Eurooppa”, ”Yhteenliitetyn Eurooppa” ja ”Sosiaalisempi Eurooppa” sekä oikeudenmukaista siirtymää (JTF-rahasto) toteuttavan ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuuden sekä Interreg-ohjelmien valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) Suomen vuosien 2014—2020 rakennerahasto-ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen sekä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (EAY) ja Eurooppalaisen naapurisuuden välineen rajayhteistyöosion (ENI CBC) valtion rahoitusosuuden maksamiseen

3) edellä mainittujen ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen tuen ja ohjelmien toteuttamisen kannalta välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen sekä kansallisen vastinrahoituksen hallintoihin ja hallinnollisten tarkastusten tekemiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen

4) enintään 250 henkilötyövuoden palkkaamiseen kausien 2014—2020 ja 2021—2027 ohjelmien toteuttamiseen

5) EU:n ja valtion rahoitusosuuksien maksamiseen InvestEU-ohjelmaan ja vähävaraisimmille suunnatun Eurooppalaisen avun rahaston ohjelmaan

6) Ohjelmakauden 2007—2013 neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 139 artiklan mukaisten ennakkomaksujen maksamiseen, 143—147 artiklan mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2021—2027 neuvoston asetuksen 1060/2021 103—104 artiklan mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen

7) hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltujen ennakoiden maksamiseen

8) Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (EAY) ohjelmien 2014—2020 ja Interreg-ohjelmien 2021—2027 teknisen tuen toteuttamisesta aiheutuvien negatiivisten korkojen maksamiseen ulkomaisten hallintoviranomaisten osalta ja ohjelmiin liittyvän teknisen tuen maksamiseen kertaluonteisena eränä ohjelman hallintoviranomaisena toimivalle maakunnan liitolle ohjelmien maksatusten korvaamisen varmistamiseksi tuensaajille määrääjän puitteissa sekä Suomen kansallisen vastinrahoituksen osuuteen kertaluonteisena eränä Euroopan laajuisille Interreg-ohjelmille

9) Interreg-ohjelmien 2021—2027 jäsenvaltion velvoitteista aiheutuviin maksuihin.

Momentin myöntämisvaltuudesta 20 536 000 euroa ja määrärahasta 20 536 000 euroa kohdistuu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027” tekniseen tukeen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 531 946 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2023.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuudesta yhteensä 353 737 000 euroa on EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuutta ja 178 209 000 euroa valtion rahoitusosuutta. Määrärahasta yhteensä 344 005 000 euroa on tarkoitus käyttää EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 269 311 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin. Määrärahasta yhteensä 443 742 000 euroa on tarkoitus käyttää ohjelmakauden 2014—2020 maksatuksiin, josta 231 241 000 euroa EU:n rakennerahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 212 501 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin. Määrärahasta yhteensä 169 574 000 euroa on tarkoitus käyttää ohjelmakauden 2021—2027 maksatuksiin, josta 112 764 000 euroa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 56 810 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin.

Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan sosiaalirahaston, aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toimet on koottu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027". Ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 3,1 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on 61 % eli noin 1,9 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus noin 1,2 mrd. euroa. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 75 % ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus 25 %.

Euroopan sosiaalirahaston ja aluekehitysrahaston toimet on koottu Suomen rakennerahasto-ohjelmaan "Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020". Vuosina 2021—2023 käytettäväksi tarkoitettu ns. REACT-EU-elpymisrahoitus mukaan lukien ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 2,8 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on noin 51 % eli noin 1,4 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus vastaavasti lähes 1,4 mrd. euroa. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 78 % ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus noin 22 %.

Rakennerahasto-ohjelmaan kaudelle 2014—2020 varattu myöntämisvaltuus on sidottava hankkeisiin ohjelmakauden 2014—2020 hankkeiden 31.12.2023 päättyvän toteutusajan puitteissa.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien myöntämisvaltuudesta tehdään useampivuotiselle hankkeelle sidonta pääsääntöisesti vuosittain, jotta useita hankkeita voidaan rahoittaa yhtäaikaaisesti ja näin varmistaa ohjelmavarojen täysimääräinen käyttö.

Rahoituksen käytössä sovelletaan kunkin hallinnonalan rahoittamassa toiminnassa sovellettavia kansallisia ja EU:n säännöksiä ja rahoitus kohdennetaan kullakin hallinnonalalla mainittujen säännösten ja rakennerahasto-ohjelmien puitteissa asianomaisen ministeriön määrittelemällä tavalla. Maksettavien kustannusten tukikelpoisuuden tulee lisäksi olla kansallisten ja Euroopan unionin säännösten mukaisesti etukäteen tarkastettu, lukuun ottamatta ennakoita ja ohjelmakauden 2021—2027 teknistä tukea.

Teknisen avun toimeenpanemisesta päätetään Euroopan yhteisöjen rakennerahastosäännöksissä ja kansallisissa rakennerahastosäännöksissä säädetyssä menettelyssä.

Euroopan komission hyväksymässä kumppanuussopimuksessa määritellään, miten Euroopan rakenne- ja investointirahastoilla (Euroopan maatalouden ohjauksen ja tukirahasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto) edistetään Eurooppa 2020 -strategian älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun päämääriä ja tavoitteita.

Ohjelmakauden 2014—2020 rakennerahasto-ohjelman rahoitus kohdentuu työllisyyden edistämiseen, rakenteellisen työttömyyden vähentämiseen ja työelämän laadun parantamiseen, työvoiman saatavuuden varmistamiseen, osaamisen ja uuden tiedon hyödyntämiseen, pk-yritysten kasvumahdollisuuksien parantamiseen, uusiutuvan energian ja tehokkuuden lisäämiseen sekä sosiaalisen osallisuuden edistämiseen. Ohjelmakauden 2014—2020 Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ja Eurooppalaisen naapurisuuden välineen rajayhteistyöosion (ENI CBC) toimenpitein tuetaan raja-alueiden ja laajempien yhteistyöalueiden integroitumista, kokemusten vaihtoa, verkostojen syntymistä ja vahvistumista. Ohjelmilla pyritään vaikuttamaan muun muassa raja-alueiden kilpailukykyyn ja taloudelliseen kehitykseen. Pk-yritysaliteohjelman tavoitteena on uuden velkarahoituksen myöntäminen pk-yrityksille uusien yritysten perustamiseen, alkuvaiheen pääomaan, yritysten yleistoimintojen tehostamiseen tarkoitettuun pääomaan sekä uusien hankkeiden toteuttamiseen tai uuden kehittämiseen olemassa olevien yritysten toimesta tai sellaisten yritysten pääsyyn markkinoille. Osana EU:n elpymisrahoituskokonaisuutta ohjelmakauden 2014—2020 rakennerahasto-ohjelmassa toteutetaan REACT-EU-välineen toimenpiteitä, joilla tuetaan koronapandemian aiheuttaman kriisin vahinkojen korjaamista alueilla.

Euroopan komission hyväksymässä kumppanuussopimuksessa ohjelmakaudelle 2021—2027 määritellään Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) strateginen kohdentuminen ja ohjelmatyön organisointi.

Ohjelmakauden 2021—2027 alue- ja rakennepolitiikan rahoitus kohdentuu elinkeinoelämälähtöisen innovaatiotoiminnan edistämiseen, pk-yritysten kasvumahdollisuuksien parantamiseen, toiminnan uudistumiseen ja liiketoimintaympäristön kehittämiseen, työhakijoiden, työttömien, työvoiman ulkopuolella olevien ja työmarkkinoille heikosti kiinnittyneiden ryhmien työllistymisen edistämiseen, työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen, oppimismahdollisuuksien kehittämiseen, kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asetuksessa olevien aseman parantamiseen sekä niiden alueiden tukemiseen, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita ilmastonutraaliin talouteen siirtymisen vuoksi.

Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisten Interreg-ohjelmien toimenpitein tuetaan raja-alueiden ja laajempien yhteistyöalueiden integroitumista, kokemusten vaihtoa, innovatiivisia toimintatapoja, verkostojen syntymistä ja vahvistumista. Ohjelmilla pyritään vaikuttamaan muun muassa raja-alueiden kilpailukykyyn ja taloudelliseen kehitykseen.

InvestEU-ohjelman tavoitteena on tukea Euroopan unionin politiikkatavoitteita rahoitus- ja investointitoimilla, joilla edistetään unionin kilpailukykyä, talouden kestävyttä ja kasvua, sosiaalista sopeutumiskykyä ja osallistavuutta, pääomamarkkinoiden yhdentymistä sekä sisämarkkinoiden vahvistumista.

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" jakautuminen toimintalinjoittain (pl. InvestEU:n ja Interreg-ohjelmien osuudet)

	Osuus koko ohjelmakaudella (%)
TL 1. Innovatiivinen Suomi (EAKR)	29,4
TL 2. Hiilineutraali Suomi (EAKR)	14,2
TL 3. Saavutettavampi Suomi (ESR+)	3,6
TL 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR+)	29,7
TL 5. Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR+)	1,0
TL 6. Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR+)	1,1

	Osuus koko ohjelmakaudella (%)
TL 7. Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)	21,0
Yhteensä	100,0

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ohjelmakausi 2014—2020					
Aikaisempien vuosien sitoumukset	85,205	-	-	-	82,205
Vuoden 2021 sitoumukset	138,087	138,040	-	-	276,127
Vuoden 2022 sitoumukset	200,510	140,472	-	-	340,982
Vuoden 2023 sitoumukset	19,940	9,970	-	-	29,910
Yhteensä	443,742	288,482	-	-	732,224
Ohjelmakausi 2021—2027					
Vuoden 2022 sitoumukset	116,379	126,069	442,889	256,028	941,365
Vuoden 2023 sitoumukset	53,195	79,792	106,389	292,570	531,946
Yhteensä	169,574	205,861	549,278	548,598	1 473,311
Kaikki yhteensä	613,316	494,343	549,278	548,598	2 205,535

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö eri ohjelmaosioihin ja prioriteetteihin, EU:n ja valtion rahoitusosuudet (milj. euroa)

Ohjelma/osio/prioriteetti	Ohjelmakauden 2021—2027 rahoituskehys valtuutena	Myöntämisvaltuus v. 2023	Määräraha v. 2023
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)			
Tekninen tuki	50,305	6,767	6,767
Valtakunnalliset teemat	54,301	7,305	2,160
Aluerahoitus	1 122,324	150,983	44,651
Kaupunkirahoitus	110,723	14,895	4,405
Yhteensä	1 337,653	179,950	57,983
InvestEU	31,571	0,000	0,000
Yhteensä	1 369,224	179,950	57,983
Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+)			
Tekninen tuki	38,700	6,968	6,968
Valtakunnalliset teemat	184,030	33,131	9,848
Aluerahoitus	654,908	117,905	35,048
Aineellisen puutteen torjuminen	32,301	5,815	1,729
Yhteensä	909,939	163,819	53,593
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)			

Ohjelma/osio/prioriteetti	Ohjelmakauden 2021—2027 rahoituskehys valtuutena	Myöntämisvaltuus v. 2023	Määräraha v. 2023
Tekninen tuki	25,587	6,801	6,801
Aluerahoitus	591,692	157,270	46,697
Yhteensä	617,279	164,071	53,498
Interreg-ohjelmat¹	51,000	9,000	4,500
Interreg- ulkorajaohjelmat¹)	69,975	15,106	0,000
Yhteensä	120,975	24,106	4,500
Kaikki yhteensä	3 017,417	531,946	169,574

¹⁾ Koostuu valtion rahoitusosuudesta.

Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 Suomen rakennerahasto-ohjelman ydinindikaattorit

	Toteutuma 2014— 2021	Tavoite (2023)
Uudet yritykset	562	600
Uudet työpaikat	10 907	13 260
Uudet tki-työpaikat	861	945
Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämiin hankkeisiin osallistuvat yritykset	21 486	19 000
Vähähiilisyttä edistävien yritysten lukumäärä	2 274	1 900
Työttömät ja työelämän ulkopuolelta tulevat alle 30-vuotiaat osallistujat	39 997	42 000
Koulutustoimenpiteissä: perusasteen suorittaneet osallistujat	34 620	32 000
Osallisuutta vahvistavissa toimenpiteissä: pitkäaikaistyöttömät	16 079	15 500

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027" ydinindikaattorit

	Tavoite (2029)
Yritykset yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa	20 273
Uudet tuella aikaansaadut työpaikat	15 047
Tuote- tai prosessi-innovaatioita tekevät pk-yritykset	2 738
Yritykset, joissa on suurempi liikevaihto	3 788
Päästövähennyksiä edistävät uudet ratkaisut	550
Työttömät, mukaan lukien pitkäaikaistyöttömät	66 810
Työelämän ulkopuolella olevat	44 389
Työlliset, mukaan lukien itsenäiset ammatinharjoittajat	14 655

EU-tuen maksut on merkitty momentille 12.32.50 ja takaisinperinnästä aiheutuvat erät momentille 12.39.10. Maakuntien liittojen korkotuotot ja mahdolliset aikaisempina vuosina maakuntien liitoille maksettujen määrärahojen palautukset on merkitty momentille 12.32.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 16 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 597 316 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ohjelmakauden 2014-2020 maksatusarvioiden tarkistaminen	217 933
Ohjelmakauden 2021-2027 maksatusten tarkentuminen	-17 344
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto	41 160
REACT-EU	-22 666
Yhteensä	219 083

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	613 316 000
2022 II lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	394 233 000
2021 tilinpäätös	296 202 079

87. Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työkanava Oy:n oman pääoman korottamiseen.

Määräraha on varattu Työkanava Oy:n toimintaan (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Yhtiön tavoitteena on parantaa osatyökykyisten työllistymistä ja tukea työstä—työhön siirtyviä edelleen avoimille työmarkkinoille tarjoamalla sen palveluksessa oleville työntekijöille riittävän pitkäkestoista työtä. Yhtiö pyrkii toimimaan tuloksellisesti, mutta toiminnan ensisijaisena tavoitteena ei ole tuottaa omistajilleen osinkoa eikä liikevoittoa.

Yhtiön liiketoiminnan tulee olla sellaista, ettei se vähäistä enempää vääristä kilpailua avoimilla markkinoilla toimivien yhteisöjen, kuten yritysten ja järjestöjen vastaavaa palvelujen tarjontaa. Yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelu on markkinaehtoista.

Määräraha kohdennetaan uuden osakeyhtiön oman pääoman maksamiseen.

Määräraha on EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettavaa. Uudistuksella ei ole vaikutusta vihreän siirtymän tavoitteisiin, mutta se tukee hallinnon digitaalista muutosta.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	10 000 000
2022 II lisätalousarvio	10 000 000

95. Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tulosperusteisten työllisyyden ja kotouttamisen vaikuttavuusinvestointihankkeiden tuoton maksamiseen.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö on kilpailuttanut ja solminut yksityisen hankehallinnoijan kanssa sopimukset kahden tulosperusteisen vaikuttavuusinvestointirahaston perustamisesta. Maahanmuuttajien nopeampaan työllistymiseen tähtäävä hanke käynnistyi v. 2016 ja pitkäaikaistyöttömyyden alentamista tavoitteleva hanke v. 2018.

Vaikuttavuusinvestointihankkeissa hankehallinnoija kerää rahastoihin sijoittajilta pääomia, jotka käytetään maahanmuuttajien ja pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden palveluiden rahoittamiseen. Sijoittajat kantavat taloudellisen riskin hankkeiden tuloksellisuudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on sitoutunut maksamaan rahastoihin sijoittaneille toimijoille tulokseen perustuvaa palkkiota. Tulospalkkio määrittyy toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden perusteella. Maahanmuuttajien työllistymiseen tähtäävässä hankkeessa toimijoille maksetaan enintään 10 000 euroa työllistynyttä kohden, yhteensä arviolta 15 milj. euroa vuosina 2020—2023 ja pitkäaikaistyöttömyyden alentamiseen tähtäävässä hankkeessa enintään 23 milj. euroa vuosina 2020—2024.

Vaikuttavuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Maahanmuuttajien työllisyys paranee			
Maahanmuuttajien työllisyys-hankkeeseen osallistuvien määrä (kumulatiivinen v. 2016—, hlöä)	2 217	2 217	-
— joista työllistyneitä	1 314	> 1 314	-
Pitkäaikaistyöttömien työllisyys paranee			
Pitkäaikaistyöttömien työllisyys-hankkeeseen osallistuvien määrä (kumulatiivinen v. 2019—, hlöä)	858	3 500	>3 500
— joista työllistyneitä	292	1 150	> 1 150

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuotonmaksun kasvu	3 700
Yhteensä	3 700

2023 talousarvio	9 500 000
2022 talousarvio	5 800 000
2021 tilinpäätös	990 412

40. Yritysten erityisrahoitus

Selvitysosa: Kansainvälisesti kilpailukykyisen toimintaympäristön rakentamista tuetaan pääomamarkkinoita kehittämällä, kasvuhakuisten yritysten rahoituksen saatavuutta parantamalla, uusien investointien ja osaamisen houkuttelulla sekä toimintakykyisen vienninrahoitusjärjestelmän ylläpitämisellä.

Tehokkaasti toimiva yritysrahoitusmarkkina on edellytys sille, että Suomeen saadaan lisää aloittavia yrityksiä sekä kasvavia ja kansainvälistyviä yrityksiä ja että vientiyrityksillä on rahoituksen puolesta tasaveroiset kilpailuedellytykset. Ministeriö edistää kasvurahoitusta, yritysten rahoitusaseman ja oman pääoman vahvistamista, vihreän siirtymän rahoitusta sekä InvestEU- ja muun EU-rahoituksen hyödyntämistä. Julkisella yritysrahoituksella on tärkeä tehtävä rahoitusmarkkinoiden toiminnassa olevien puutteiden korjaamisessa. Tavoitteena on täydentää yksityistä rahoitusta sekä katalysoida yksityistä rahoitusta eri toimenpitein sekä turvata julkisen vienninrahoitusjärjestelmän toimintaedellytykset. Julkista yritysrahoitusta ja valtion riskinjakoa tarvitaan erityisesti aloittavissa yrityksissä, innovatiivisissa kasvuyrityksissä sekä viennin rahoituksessa. Viennin rahoituksessa tavoitteena on varmistaa suomalaisille yrityksille tasavertaiset toimintaedellytykset suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2023:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Suomi on kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö elinkeinotoiminnalle			
— Alkaviin yrityksiin tehtyjen yksityisten riskisijoitusten määrä (milj. euroa)	1 197	1 000	1 250
— Venture-sijoitukset/BKT (%)	0,29	> 0,35	> 0,42

(41.) *Avustus digitaaliseen lentopaikkatoimintaan* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 talousarvio

2 500 000

42. *Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) perusteella Enontekiön alueelle sähköverkon korvausinvestointiin myönnetyn avustuksen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Enontekiön kunnan alueella tehtäviin sähköverkon korvausinvestointeihin v. 2021 myönnetystä 7 000 000 euron avustuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	750	700	850	4 700	7 000
2023 talousarvio					750 000
2022 talousarvio					700 000
2021 tilinpäätös					—

(43.) *Yritysten kustannustuki* (siirtomääräraha 2 v)

2022 I lisätalousarvio	200 000 000
2021 tilinpäätös	340 000 000

(44.) *Tapahtumatakuu* (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 talousarvio	100 000
2021 tilinpäätös	14 844 397

(45.) *Kuljetusyritysten määräaikainen polttoainetuki* (siirtomääräraha 2 v)

2022 II lisätalousarvio	75 000 000
-------------------------	------------

46. *Yöjunarungon vaunukaluston hankinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 490 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikenne- ja viestintäministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n välisen yöjunarungon vaunukaluston hankintaa koskevasta sopimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään v. 2022 lisätalousarviossa myönnetystä 40 000 000 euron valtuudesta yöjunarungon vaunukaluston hankinnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Hankinta perustuu liikenne- ja viestintäministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n väliseen sopimukseen, jonka perusteella VR-Yhtymä Oy hankkii uuden yöjunarungon vaunukaluston yöjunaliikenteen palvelutason parantamiseksi. Kyseessä on yhdeksän makuuvaunun ja kahdeksan autovaunun kokonaisuus.

Määrärahan käyttäjä on liikenne- ja viestintäministeriö.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	490	2 090	3 394	22 524	28 498

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yöjunarungon vaunukalusto	490
Yhteensä	490

2023 talousarvio 490 000

47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 65 071 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 §:n 1 momentin 1—3 kohtien nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti:

- 1) Finnvera Oyj:n luotto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden osittaiseen korvaamiseen
- 2) Finnvera Oyj:lle maksettavaan korkotukeen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio korvaa antamansa sitoumuksen perusteella Finnvera Oyj:lle 50 % tai 80 % luotto- ja takaustappioiden kokonaismäärästä. Luottotappiokorvaukset mahdollistavat sen, että Finnvera Oyj voi myöntää lainoja ja takauksia silloinkin, kun yrityksen vakuudet ovat riittämättömät.

Finnvera Oyj:n arvioidaan tekevän 6 700 rahoituspäätöstä v. 2023. Rahoitusta saavien kasvavien yritysten osuus arvioidaan olevan 2 200. Finnvera Oyj:llä on noin 25 800 asiakasta, joista alle kymmenen henkilöä työllistävien yritysten osuus on noin 90 %.

Vaikuttavuus

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Luotto- ja takaustappiositoumusten piirissä olevien hankkeiden kokonaismäärä (mrd. euroa)	3,2	2,2	2,2
— josta Finnveran myöntämä rahoitus (mrd. euroa ja %)	1,5 (46 %)	1,1 (50 %)	1,1 (50 %)
— josta pankkien ja muun rahoituksen osuus (mrd. euroa ja %)	1,7 (54 %)	1,1 (50 %)	1,1 (50 %)
Aloittavien yritysten määrä (kpl)	2 399	2 400	2 400
Myötävaikutetut uudet työpaikat (kpl)	8 599	9 000	9 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Korkotukien lakkaaminen	-46
Tappiokorvausten pienentyminen	-131 862
Yhteensä	-131 908

Momentin nimike on muutettu.

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	65 071 000
2022 talousarvio	196 979 000
2021 tilinpäätös	34 943 057

48. Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 42 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) sekä julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) mukaisen korkotuen maksamiseen
- 2) Valtiokonttorille korontasaussopimuksista ja -päätöksistä aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen
- 3) Suomen Vientiluotto Oy:lle maksettavan hallinnointipalkkion ja alijäämäkorvauksen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa kansainvälisesti kilpailukykyisen julkisesti tuetun vienninrahoitusjärjestelmän olemassaolon, myötävaikuttaa vientiin perustuvaan suotuisaan työllisyys- ja talouskehitykseen sekä edesauttaa vienninrahoitukseen liittyvien korkoriskien hallintaa.

Korontasauksessa Suomen Vientiluotto Oy solmii korontasauksopimuksia luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa tai tekee korontasauspäätöksiä. Korontasauksessa luotto- tai rahoituslaitos tai Suomen Vientiluotto Oy maksaa valtiolle korontasausluoton mukaista kiinteää korkoa ja valtio maksaa Suomen Vientiluotto Oy:lle tai luotto- tai rahoituslaitokselle kyseisen valuutan yleisesti käytettävää luoton korkojaksoa vastaavaa, yleensä kuuden kuukauden, viitekorkoa lisättyä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa (1547/2011) säädettävällä lisällä.

Julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen myöntämisen tavoitteena on edistää Suomen taloudellista kehitystä turvaamalla suomalaisille vientiä harjoittaville yhtiöille kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin ja alustoimitusten rahoitusjärjestelmä, lisätä Suomen pääomatavaravientiä ja alustoimituksia sekä edistää viejien, kotimaisten telakoiden ja alihankkijoiden työllisyyttä.

Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) nojalla Suomen Vientiluotto Oy voi tehdä korontasausluottoja koskevia korontasauksopimuksia tai näitä vastaavia korontasauspäätöksiä enintään 33 mrd. euron pääoma-arvosta sekä myöntää OECD-ehdoisia kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia luottoja enintään 33 mrd. euron pääoma-arvosta.

Toimintaa kuvaavia tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Uudet korontasauksitumukset ¹ (milj. euroa)	214	600	1 000
Korontasauksitumukset vuoden lopussa ² (milj. euroa)	9 337	10 600	11 600

¹ Sisältää Vientiluoton solmimat kiinteäkorkoiset luottosopimukset sekä pankkien solmimat korontasausluotot.

² Sisältää Vientiluoton korontasauksopimukset ja -päätökset sekä luotto- ja korontasausvaraukset.

Korontasauksitumuksista valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Vientiluottojen korkotuki	12 400	21 800	29 000	34 700	97 900
Suojausmenot	30 000	19 400	21 100	19 600	90 100
Menot yhteensä	42 400	41 200	50 100	54 300	188 000

Korontasauksitumuksesta valtiolle kertyvät korkohyvitykset tuloutuvat momentille 12.32.99. Korontasauksitumuksen arvioidaan olevan 1,8 milj. euroa ylijäämäinen v. 2023 (v. 2021: 27,5 milj. euroa, v. 2022: 11,8 milj. euroa).

Korontasauksitumuksista valtiolle kertyvät tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Korkohyvitykset	40 600	36 200	45 700	56 000	178 500
Suojaustulot	3 600	5 600	4 500	3 800	17 500
Tulot yhteensä	44 200	41 800	50 200	59 800	196 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luottokannan ja korkotason muutokset	-48 300
Yhteensä	-48 300

2023 talousarvio	42 400 000
2022 talousarvio	90 700 000
2021 tilinpäätös	79 232 466

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998) 4 §:n mukaisten valtion vastuiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää valtion vastuiden maksamiseen Valtiontakuurahastolle, mikäli erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n taseessa olevan vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan rahaston varat tai Valtiontakuurahaston varat eivät riitä kattamaan Finnvera Oyj:n tappiollista erillistulosta.

2023 talousarvio	20 000
2022 talousarvio	20 000
2021 tilinpäätös	400 000 000

82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettujen luottomuotoiseen vienninrahoitukseen liittyvää varainhankintaa turvaavien lainojen maksamiseen.

Valtuus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettuja vienninrahoitukseen liittyviä lainoja Finnvera Oyj:lle enintään 1 000 000 000 euroa.

Selvitysosa: Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) nojalla Suomen Vientiluotto Oy voi myöntää Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvia vienti- ja alusluottoja. Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain mukaan valtio voi taata Finnvera Oyj:n vienti- ja alusluottojen rahoitukseen liittyvää varainhankintaa. Jos rahoitusmarkkinoiden toiminta on sellaisessa tilanteessa, että Finnvera Oyj ei kykene hankkimaan markkinoilta varoja kohtuullisilla ehdoilla, voidaan yhtiölle myöntää valtion talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa pääasiallisesti lyhytaikaista, enintään 12 kuukauden pituista lainaa käypää korkoa vastaan. Lainat on tarkoitus myöntää vakuutta vaatimatta.

Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämien vienti- ja alusluottojen tavoitteena on varmistaa, että suomalaisilla viejillä on käytössään vastaavanlainen kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin ja alustoimitusten rahoitusjärjestelmä kuin tärkeimpien kilpailijamaidemme viejillä. Tämän rahoitusjärjestelmän avulla parannetaan suomalaisten viejien mahdollisuuksia menestyä pääomatavaraviennin- ja alustoimitusten tarjouskilpailuissa ja samalla autetaan vientiyrityksiä, kotimaisia telakoita sekä niiden alihankkijoita työllistämään.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	10 000
2022 talousarvio	10 000
2021 tilinpäätös	—

(87.) *Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle* (siirtomääräraha 3 v)

2021 talousarvio	300 000 000
------------------	-------------

89. *Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle* (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Business Finland Venture Capital Oy:n osakkeiden merkintähinnan ja muun pääoman maksamiseen. Yhtiö voi valtioneuvoston säännösten ja määräysten puitteissa ottaa rahastosijoituksissaan suurempaa riskiä tai tyytyä pienempään tuottoon kuin yksityiset sijoittajat.

Selvitysosa: Business Finland Venture Capital Oy tekee sijoituksia pääomarahastoihin, jotka sijoittavat alkaviin kasvuhakuisiin ja kansainvälistyviin yrityksiin. Sijoitustoiminnan tavoitteena on monipuolinen alkavien yritysten pääomasijoitusmarkkina ja yksityisten sijoittajien pitkäjänteinen osallistuminen alkavien yritysten sijoitustoimintaan.

Tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Uudet rahastosijoitukset (kpl)	-	1—3	1—3
Business Finland Venture Capital Oy:n rahastosijoituskohteiden vuosittainen pääomanlisäys, milj. euroa	7	45	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vähentynyt pääoman tarve (siirto momentilta 32.20.83)	600
Yhtiön pääomitus	30 000
Yhteensä	30 600

Momentin määrärahalaji on muutettu.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	50 000 000
2022 II lisätalousarvio	30 000 000
2022 talousarvio	19 400 000
2021 tilinpäätös	19 100 000

95. Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 73 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tuotonvaihtosopimusten perusteella syntyneisiin kuluihin.

Selvitysosa: Suomen Vientiluotto Oy rahoitti vuosina 2009—2012 luotto- tai rahoituslaitoksen suomalaiseen pääomatavaravientiin järjestämiä OECD-ehtoisia kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia luottoja. Jälleenrahoitus toteutettiin Suomen valtion Suomen Vientiluotto Oy:lle myöntämällä lainoilla. Kiinteäkorkoisiin luottoihin Valtiokonttori teki korko- ja valuuttasuojauksia.

Suomen Vientiluotto Oy maksoi takaisin Suomen valtiolle jälleenrahoitustoimintaa varten myönnettyt lainat v. 2018 lukuun ottamatta yhtä lainaa.

Lainojen takaisinmaksun yhteydessä Suomen Vientiluotto Oy ja valtio allekirjoittivat hankekohtaiset tuotonvaihto- tai tuotontasaussopimukset. Kiinteäkorkoisia luottoja koskevista tuotonvaihtosopimuksista valtiolle voi syntyä kuluja, jos tuotonvaihtosopimuksen mukainen Suomen Vientiluotto Oy:n maksama kiinteä korko on alhaisempi kuin valtion maksama vaihtuva korko. Tämän lisäksi valtiolle aiheutuu kustannuksia suojaustoimenpiteistä. Tuotontasaussopimuksista valtiolle ei synny kustannuksia.

Tuotonvaihtosopimuksista ja suojaustoimenpiteistä kertyvät korko- ja suojaustulot tuloutuvat momentille 13.01.05. Toiminnan arvioidaan olevan 3,4 milj. euroa ylijäämäinen v. 2023 (v. 2022: 5,0 milj. euroa).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Korkotason muutokset	-1 537
Suojauskulut ja muut muutokset	-844
Yhteensä	-2 381
2023 talousarvio	73 000
2022 talousarvio	2 454 000
2021 tilinpäätös	6 038 323

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

Selvitysosa: Kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea ja tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista, työllistymistä ja osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemuksen ja osallisuuden lisäämisellä. Kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja ohjausta vahvistetaan. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajanaisten mahdollisuuteen osallistua kotoutumis- ja kielikoulutukseen. Kotoutumista tehostetaan myös kotoutumispalveluiden laatua, velvoittavuutta ja vaikuttavuutta parantamalla. Kuntien roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan esimerkiksi tukemalla moniammatillisia osaamiskeskuksia sekä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluita. Hyvinvointialueita tuetaan maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla. Lisäksi varmistetaan hyvinvointialueiden mahdollisuus huolehtia ilman huoltajaa maassa olevien lasten ja nuorten kotoutumislain mukaisista palveluista. Myös kolmannen sektorin roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan muun muassa valtionavustuksilla. Kaksisuuntaista kotoutumista edistetään vahvistamalla hyviä väestösuhteita sekä työelämän ja muun yhteiskunnan vastaanottavuutta.

Varmistetaan kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden nopea siirtyminen kuntiin ja kotoutumista edistävien palveluiden piiriin. Kiintiöpakolaisten määrä on 850 henkilöä vuonna 2023.

Kotoutumiskoulutukseen arvioidaan käytettävän 56 300 000 euroa momentin 32.30.51 määrärahaa vuonna 2023.

Kansainvälisten osaajien liikkuvuudella on kasvava elinkeinopoliittinen merkitys Suomen osaamispääoman ja kilpailukyvyn vahvistamiseen sekä uusien työpaikkojen ja innovaatioiden syntyyn. Osaajien työperusteista maahanmuuttoa edistetään nopeuttamalla oleskelulupamenettelyjä, kehittämällä kansainvälisen rekrytoinnin malli, vahvistamalla Suomen houkuttelevuutta osaajien kohdemaana sekä tukemalla kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä asettautumista ja kotoutumista. Lisäksi lisätään työelämän vastaanottavuutta ja monimuotoisuutta. Huomiota kiinnitetään myös kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen integroitumiseen ja työllistymisen edistämiseen.

Business Finlandin Talent-toiminnalla tuetaan mm. kansainvälisten osaajien sijoittumista Suomeen. Talent-toimintaan arvioidaan käytettävän 2,5 milj. euroa sekä Work in Finland -rakenteen perustamiseen 1 milj. euroa momentin 32.01.05 määrärahoja. Talent Explorer -avustuksia arvioidaan myönnettävän 6,5 milj. euroa momentilta 32.20.40. Avustuksella tuetaan yrityksiä ensimmäisten kansainvälisten osaajien palkkaamiseen. Talent Hub -toimintamallin kehittämiseen arvioidaan käytettävän 1 milj. euroa momentin 32.30.40 määrärahoja. Mallin tavoitteena on mahdollistaa organisaattorajat ylittävät

palvelupolut kansainvälisille osaajille ja yrityksille osaajien houkutteluun, maahantuloon, asettautumiseen, rekrytointiin ja osaamisen hyödyntämiseen liittyen. Kansainvälisen rekrytoinnin mallin kehittämiseen arvioidaan käytettävän 1,81 milj. euroa momentin 32.01.03 määrärahoja.

Oleskeluluvan saaneet kotoutumisen piirissä olevat pakolaiset

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat	2 132	3 040	2 600
— joista oleskeluluvan saaneita yksintulleita alaikäisiä	135	100	100
Perheenyhdistämiset	451	1 110	1 154
Kiintiöpakolaiset	891	1 500	850
Pakolaisia yhteensä	3 474	5 650	4 604
Pakolaisia laskennallisten kuntakorvausten piirissä	12 215	12 743	13 852
Perheryhmäkoti- ja tukiasumispaikat yhteensä	143	222	222

03. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 891 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kotoutumisen, työllisyyden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen sekä EU:n rahoittamien kotoutumista edistävien hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen
- 2) kansainvälisen osaamisen ja työperusteisen maahanmuuton edistämiseen
- 3) Kotoutumisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotoutumistoimenpiteiden ja hyvien väestösuhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, kotoutumista koskevaan viestintään sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin
- 4) valtionavustuslain (688/2001) mukaiseen kunnille, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen ja työllisyyden edistämiseen, rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen sekä eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen tähtäävään etsivään työhön ja neuvontatyöhön
- 5) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 22 §:n mukaiseen omaehtoiseen opiskeluun ja muihin yksilöllisesti sovittuihin kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin osallistuvien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen
- 6) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin
- 7) ennakoiden maksamiseen, jos se on myönnettävän rahoituksen tai avustuksen käytön kannalta perusteltua

8) siirtomenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös valtion virastojen ja laitosten toteuttamien hankkeiden rahoittamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Maahanmuuttajien työllistymistä ja mukaanpääsyä suomalaiseen yhteiskuntaan tuetaan maahanmuuttajien kielitaitoa ja ammatillisia valmiuksia vahvistamalla sekä yhteiskunnan tuntemusta ja osallisuutta edistämällä. Kuntien ja kolmannen sektorin roolia kotoutumisen edistämässä, maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä kuntien moniammatillista osaamiskeskustoimintaa tuetaan.

Hallitusohjelman mukaisesti panostetaan työperusteisen maahanmuuton avulla osaavan työvoiman saatavuuteen oikea-aikaisesti vastaten työmarkkinoiden tarpeisiin. Keskeisinä toimina ovat osaavan työvoiman houkuttelu, oleskelulupien käsittelyaikojen nopeuttaminen ja työn perusteella muuttaneiden asettautumisen ja kotoutumisen tukeminen, työperusteisen maahanmuuton pysyvien rakenteiden vahvistaminen sekä kuntien roolin ja alueellisten palvelumallien kehittäminen. Kansainvälisen rekrytoinnin mallilla sekä työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton tiekartan toimeenpanolla ja maakuvaviestintää kehittämällä tavoitellaan kansainvälisen rekrytointien sujuvuuden lisäämistä ja rekrytointiosaamisen vahvistamista.

Ulkomaalaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä helpotetaan sujuvoittamalla oleskelulupaprosesseja ja muita viranomaispalveluita, luomalla kansainvälisen rekrytoinnin yrityspalveluja, vahvistamalla työelämän vastaanottavuutta sekä lisäämällä Suomessa jo olevien kansainvälisten osaajien ja yritysten kohtaamista. Lisäksi parannetaan ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön uhrien tavoittamista ja tunnistamista.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva Kotoutumisen osaamiskeskus tukee maahanmuuttajien kotoutumista edistävää valtion, kuntien ja järjestöjen asiantuntijatyötä kotoutumisen vaikuttavuuden parantamiseksi. Osaamiskeskuksen toiminnassa keskeisiä tehtäväalueita ovat kotoutumisen tietoperustan vahvistaminen, tuloksellisuuden arvioinnin ja seurannan kehittäminen sekä paikallistason toimijoiden ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen toimintatapoja ja -malleja arvioimalla, hyviä käytäntöjä juurruttamalla ja työprosesseja selkeyttämällä. Lisäksi osaamiskeskus tukee eri toimijoiden välistä monialaista yhteistyötä muun muassa kumppanuusohjelman toimeenpanolla.

Maahanmuuttajien kotoutumisen alkuvaiheen palveluprosessia, palvelutarpeen arviointia, osaamisen tunnistamista, ohjausta, monikielistä yhteiskuntaorientaatiota, kieli- ja kotoutumiskoulutusta, kielitaidon testausta ja muita maahanmuuttajille suunnattuja palveluita sekä palvelujen yhdistämistä kehitetään maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi. Kotoutumiskoulutuksen vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä koulutuksen laatua ja sisältöä, kuten työelämälähtöisyyttä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen	2 791 000
Kotoutumisen osaamiskeskus	500 000
Valtionavustukset	
— Kuntien moniammatillinen osaamiskeskustoiminta	2 000 000
— Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut	2 000 000
— Avustukset järjestöille ja muille toimijoille	600 000
Yhteensä	7 891 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 3 291 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 4 600 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan laajentaminen	-1 000
Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapisteet	-1 000
Maahanmuuttajien palvelut (siirto momentilta 32.01.03)	1 400
Yhteensä	-600

2023 talousarvio	7 891 000
2022 talousarvio	8 491 000
2021 tilinpäätös	7 891 000

30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 167 279 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) ja valtioneuvoston asetusten (1393/2011 ja 115/2012) mukaisesti:

1) kunnille ja hyvinvointialueille maksettaviin laskennallisiin korvauksiin, jotka aiheutuvat lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määriteltyjen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan sekä alkukartoituksen järjestämisestä

2) toimeentulotuesta, tulkkauksen järjestämisestä, erityiskustannusten korvaamisesta ja paluumuuton tukemisesta kunnalle ja hyvinvointialueille aiheutuviin kustannuksiin sekä pakolaisten kuntaan muuttamisen odotusajalta kertyvien vuokrien maksamiseen

3) alaikäisten oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta perheryhmäkotiin, muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen 25 ikävuoteen saakka ja käräjäoikeuden heille osoittaman edustajan palkkioiden maksamiseen

4) edellä mainittujen perheryhmäkotien tai muiden asuinyksiköiden kustannusten ennakoiden maksamiseen, jos se on toiminnan järjestämisen kannalta perusteltua

5) kuntaan sijoitettujen tai kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien kunnille sosiaali- ja terveys- sekä muiden palvelujen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista maksettaviin korvauksiin

6) entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden henkilöiden, joille on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille sekä Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden hoidosta ja huollosta aiheutuviin kustannuksiin

7) edellä mainittujen henkilöiden perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuvien kustannusten ennakoiden maksamiseen Kansaneläkelaitokselle

8) Kansaneläkelaitokselle kotoutumislain 51 §:n 2 momentin perusteella korvattaviin entisen Neuvostoliiton alueelta tulleista paluumuuttajista aiheutuviin perustoimeentulotuen kustannuksiin.

9) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotoutumislain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määritellyistä henkilöistä maksettavien korvausten piirissä olevien määrä arvioidaan kolmen edellisen vuoden aikana maahan saapuneiden oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden ja perheen yhdistämisen kautta maahan tulleiden lukumäärän sekä talousarviovuodelle esitetyn arvion perusteella. Kiintiöpakolaisten osalta maksettavien korvausten piirissä olevien lukumäärä arvioidaan neljän edellisen vuoden aikana maahan saapuneiden lukumäärän sekä talousarviovuodelle esitetyn arvion perusteella. Arvio vuoden 2023 pakolaiskiintiöksi on 850 henkilöä.

Kotoutumislain 45 §:n mukaisesti kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä maksettavaa laskennallista korvausta maksetaan kunnalle kolmelta vuodelta alkaen siitä, kun ensimmäinen kotikuntamerkintä on tehty. Kiintiöpakolaisten osalta korvausta maksetaan neljältä vuodelta.

Korvausta voidaan maksaa jatkuvan oleskeluluvan saavien ja kunnan asukkaaksi siirtyvien ihmiskaupan uhrien osalta pakolaisia vastaavalla tavalla. Kunnilla on mahdollisuus hakea ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta korvausta kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien osalta uhrin asemasta johtuvien palvelujen järjestämisestä.

Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kuntiin ohjautumista edistetään tehostamalla kuntakorvausjärjestelmän toimivuutta sekä tiivistämällä valtionhallinnon eri toimijoiden ja kuntien välistä yhteistyötä.

Kotoutumislain mukaisen maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen tekee kunta tai TE-toimisto.

Kansaneläkelaitokselle korvataan perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuneet kustannukset.

Vaikutavuus

	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Pakolaisten toteutuneet kuntasijoituspaikat, vähintään (lkm)	1 139	1 700	2 200

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Paluumuuttajien kustannukset	1 000 000
— Toimeentulotuki 6 kk	30 000
— Toimeentulotuki 5 v	20 000
— Erityiskustannukset	550 000

— Heimoveteraanit	400 000
Laskennalliset korvaukset pakolaisista (13 021 henkilöä; 0—6 v. 6 845 €, muut 2 300 €)	44 450 000
Muut pakolaisista maksettavat kuntakorvaukset	120 429 000
— Toimeentulotuki (2 063 euroa/vuosi/hlö)	27 833 000
— Erityiskustannukset (2 140 euroa/vuosi/hlö)	42 099 000
— Tulkkipalvelut (1 132 euroa/vuosi/hlö)	17 254 000
— Korvaukset alaikäisten huollosta (12 000 euroa/vuosi/hlö)	33 243 000
Alkukartoituksen kustannukset (2 000 henkilöä; laskennallinen korvaus 700 euroa/hlö)	1 400 000
Yhteensä	167 279 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 500 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 166 779 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten hoivan kustannukset	294
Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän muutos	1 723
Pakolaiskiintiön nosto (HO 2019)	1 030
Pakolaiskiintiön nosto 1050 henkilöön v. 2022	3 575
Paluumuuttajien kustannusten lasku	-1 500
Tarkentuneet maahanmuuton oletukset (maahanmuuttokokonaisuus)	15 881
Turvapaikanhakijamäärän lasku	-9 326
VN-päätös 175 haavoittuvassa asemassa olevat	-1 086
Yhteensä	10 591

Momentin nimike on muutettu.

2023 talousarvio	167 279 000
2022 talousarvio	156 688 000
2021 tilinpäätös	146 975 083

HALLINNONALAN TULOT

10. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 5 530 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) muuttamisesta.

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut perustuvat lakiin sähkö- ja maakaasuverkkomaksusta (950/2012). Verkkomaksutulosten arvioidaan olevan 5 270 000 euroa vuonna 2023. Verkkomaksuilla rahoitettavat menot on otettu huomioon momentilla 32.01.09.

Perämeren tuulivoima-alueelta perittävä tuulivoimamaksu perustuu lakiin tuulivoiman kompensatioalueista (490/2013). Kaikki syöttötariffijärjestelmässä olevat voimalat ovat jo tuulivoimamaksunsa hoitaneet. Vuonna 2023 tuulivoimamaksuja kerätään 260 000 euroa, josta 100 000 euroa tulee yhdeltä preemiojärjestelmään tarjouskilpailussa hyväksytyltä laitokselta ja 160 000 euroa yhdeltä markkinaehtoisesti rakennettavalta laitokselta.

2023 talousarvio	5 530 000
2022 talousarvio	4 963 000
2021 tilinpäätös	4 395 261

20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 444 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot perustuvat suoritteisiin ja tuotteiden valvonnasta aiheutuneiden kustannusten korvauksiin, joista säädetään työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021), lakiin vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), kemikaalilakiin (599/2013), biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 528/2012, lakiin kasvinsuojeluaineista (1563/2011), kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä neuvoston direktiivien 79/117/ETY ja 91/414/ETY kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1107/2009, torjunta-aineiden enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 396/2005, pesuaineista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 648/2004, valtioneuvoston asetuksessa (837/2005) mainittujen poikkeushakemusten käsittelyyn, kaivoslakiin (621/2011), mittauslaitelakiin (707/2011), lakiin jalometallituotteista (1029/2000), painelaitelakiin (1144/2016), sähköturvallisuuslakiin (1135/2016), hissiturvallisuuslakiin (1134/2016), lakiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994), konttilakiin (762/1998), ympäristönsuojelulakiin (527/2014), lakiin pelastustoimen laitteista (10/2007), kuluttajaturvallisuuslakiin (920/2011), lakiin tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1005/2008), lakiin vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (387/2013), lakiin kosmeettisista valmisteista (492/2013), maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) sekä jätelakiin (646/2011).

2023 talousarvio	3 444 000
2022 II lisätalousarvio	200 000
2022 talousarvio	3 044 000
2021 tilinpäätös	2 961 649

31. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 33 230 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat palkkaturvalain (866/1998) 31 §:n ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 29 §:n mukaisia työllisyysrahaston suorituksia sekä työnantajilta ja niiden konkurssipesiltä kyseisen vuoden aikana takaisin perittyjen saatavien pääomia. Palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain mukaiset menot 33 460 000 euroa on budjetoitu momentille 32.30.52.

2023 talousarvio	33 230 000
2022 talousarvio	31 770 000
2021 tilinpäätös	31 952 739

50. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muista koheesipolitiikan rahastoista saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 257 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Tulokertymä sisältää Euroopan komission maksamat Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) maksut EU:n ohjelmakauden 2014—2020 Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan sekä ohjelmakauden 2021—2027 Uudistuva ja osaava Suomi ohjelmaan maksettavat EAKR:n, ESR:n ja JTF:n maksut.

Tulokertymä sisältää lisäksi Euroopan komission maksamat vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (FEAD) maksut Vähävaraisten avun toimenpideohjelmaan 2014—2020 ja ohjelmakauden 2021—2027 InvestEU-ohjelman (EAKR) maksut sekä Brexit-mukautusvarauksesta (BAR) tulevat maksut.

Tulot koostuvat Euroopan komission EU-ohjelmiin maksamista alku-, väli- ja loppumaksuista.

Tulojen arvioitu kertymä (euroa)

2014—2020	
EAKR	100 000 000
ESR	45 000 000
FEAD	1 000 000
2021—2027	
EAKR	50 000 000
ESR	35 000 000
JTF	20 000 000
BAR	6 000 000
Yhteensä	257 000 000
2023 talousarvio	257 000 000
2022 talousarvio	220 000 000
2021 tilinpäätös	199 661 728

99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 526 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentille kertyy tuloja Business Finland -viraston osallistumisesta eurooppalaisiin yhteistyöhankkeisiin sekä rahoituksen takaisinperinnöistä ja vahingonkorvauksista. Vastaavat menot on merkitty momentille 32.20.40.

Royalty-maksuista saatavat tulot perustuvat lakiin valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa toisen omaksi valtion omistamia kivennäislöydöksiä sekä niiden hyväksikäyttöä varten tarvittavia maa-alueita (174/1940).

Palkkaturvapalautusten korot ovat palkkaturvalain (866/1998) 17 §:n ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 15 §:n mukaan palkkaturvana maksetuille määrille kertyviä korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisia korkoja, jotka työnantaja tai tämän konkurssipesä on velvollinen maksamaan.

Korontasaustoiminnan korkohyvitykset liittyvät Suomen Vientiluotto Oy:n OECD-ehtoisten vienti- ja alusluottojen korontasaustoimintaan (1543/2011, 1137/1996).

Päästöoikeuksien huutokauppatulot perustuvat päästökauppalakiin (311/2011) sekä komission huutokauppa-asetukseen (EU) N:o 1031/2010.

Muutosturvakoulutukseen liittyvät tulot ovat julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisia elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) työllisyysrahastolta laskuttamia korvauksia muutosturvakoulutusten hankinnoista.

Tulojen arvioitu kertymä (euroa)

Business Finland -viraston tulot	1 800 000
Royalty-tulot	6 500 000
Palkkaturvapalautusten korot	1 000 000
Korontasaustoiminnan korkohyvitykset	44 200 000
Tuloutukset työllisyysrahastosta muutosturvakoulutuksen hankintaan	22 000 000
Päästöoikeuksien huutokauppatulot	450 000 000
Muut tulot	500 000
Yhteensä	526 000 000
2023 talousarvio	526 000 000
2022 talousarvio	596 400 000
2021 tilinpäätös	566 540 010